

WPan

Inż. Adam Mirowski

w/m

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Ursynowska 46.

WIADOMOŚCI

ZWIĄZKU

POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH
I ZWIĄZKU POLSKICH CZASOPISM
TECHNICZNYCH I ZAWODOWYCH

ROK VII

WARSZAWA, 12 maja 1931 r.

Nr. 18-19

STOWARZYSZENIA TECHNICZNE ZRZESZONE:

Stowarzyszenie Techników Polskich
w Warszawie.

Polskie Towarzystwo Politechniczne
we Lwowie.

Związek Polskich Inżyn. Kolejowych
Krakowskie Tow. Techniczne.

Stow. Elektryków Polskich.

Polskie Stow. Inżyn. i Techn. województwa Śląskiego.

Stowarzyszenie Polskich Inżynierów
Górnich i Hutniczych.

Stow. Techników w Sosnowcu.

Stow. Techników Polskich w Wilnie.

Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów w Poznaniu.

Stowarz. Techników w Poznaniu.

Stowarzyszenie Techników województwa Lubelskiego.

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników ziemi Radomskiej.

Wołyńskie Stowarzyszenie Techników
w Łucku.

Związek Inżynierów Drogowych.

Stowarzyszenie Polsk. Inż. Przem.
Naftowego w Boryslawiu.

Sekcja Techniczna Towarzystwa
Wiedzy Wojskowej.

Stowarzyszenie Techników Polskich
w Bydgoszczy.

Związek Techników Polskich w Częstochowie.

Stow. Techników Polskich
w Toruniu.

Kujawskie Stowarzyszenie Techników
we Włocławku.

Koło Techników w Ostrowcu.

Koło Techn. w Starachowicach.

Stow. Techników w Grudziądzu.

Stowarzyszenie Techników województwa Kieleckiego.

Stowarzyszenie Inżynierów Polaków
w Ameryce.

Stowarzyszenie Techn. Okręgu
Skarżysko-Kamienna.

Koło Architektów w Warszawie.

Związek Inżynierów Chemików Rzeczypospolitej Polskiej.

TREŚĆ:

Stowarzyszenie Inżynierów Polaków w Ameryce . . . . . A—41

Stowarzyszenie Techników w Poznaniu . . . . . A—41

Skrót sprawozdania z roku 1930 Stowarzyszenia Polskich Inżynierów
Przemysłu Naftowego w Boryslawiu . . . . . A—42

(Patrz dalszy ciąg na następnej stronie).

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, ULICA CZACKIEGO 5.

Konto czekowe P. K. O. 5878.

OGŁOSZENIA: $\frac{1}{4}$ str. 140 zł., $\frac{1}{2}$ str. 85 zł., $\frac{3}{4}$ str. 55 zł., $\frac{1}{8}$ str. 30 zł., $\frac{1}{16}$ str. 18 zł.

Prenumerata za kwartał zł. 1. Cena Nr. 18—19 — 25 gr.

Członkowie Zrzeszonych Stowarzyszeń wpłacają ulgową prenumeratę
przez swe Stowarzyszenia.

Za prenumeratę dodatku Kroniki Technicznej 4 zł. kwartalnie
Cena pojedynczego numeru 1. — zł.

Komunikat Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Przemysłu Naftowego w Borysławiu	A—43
Sprawozdanie Polskiego Stowarzyszenia Inżynierów woj. Śląskiego	A—43
Komunikat Koła Techników w Ostrowcu	A—44
Komunikat Koła Ogrzewników	A—44
Odczyt o konstrukcji spawanej gmachu P. K. O. w Warszawie	A—44
Protokół 11 Koła Odlewników	A—45
Spis książek	A—47
Członkowie Stowarzyszenia Techników Polskich otrzymują Sprawozdanie z działalności w roku 1930	

TRZEŚĆ KRONIKI TECHNICZNEJ Nr.: 8

Rentowność budynków szkieletowych spawanych	33
Prędkość światła	35
Badanie tworzyw za pomocą promieni Roentgen'a	36

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW POLSKICH

w Warszawie

KONTO — P. K. O. Nr 128.

I. POSIEDZENIE TECHNICZNE.

W piątek dnia 15 maja r. b. o godz. 8-iej wiecz. w Wielkiej sali gmachu Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie (Czackiego 3-5) odbędzie się posiedzenie techniczne, na którym p. inż. Edward POTEMSKI wygłosi odczyt p. t.: „Gospodarka m. st. Warszawy na tle budżetu“.

W następnym piątek t. j. 22 maja r. b. p. E. PEPLÓWSKA wygłosi odczyt p. t.: „Separatyzm wśród mniejszości narodowych i w kolonjach, jako metoda propagandy wywrotowej“.

II. KOMUNIKATY KÓŁ I WYDZIAŁÓW.

KOŁO INŻYNIERÓW CYWILNYCH zawiadamia Kolegów, że następne zebrania miesięczne odbywać się będą, punktualnie o godz. 8-iej wiecz. w soboty: 11 kwietnia, 9 maja i 6 czerwca r. b.

ZARZĄD KOŁA b. wych. POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ zawiadamia członków Koła, że najbliższe miesięczne zebranie odbędzie się w Stow. Techników w sali nr. IV we wtorek dnia 19 maja r. b. o godz. 20-iej. W programie odczyt kol. Adama Kolutowskiego na temat: „Wrażenia z wycieczki do Budapesztu“ — potem wspólna herbata.

Dnia 18 maja r. b. odbędzie się posiedzenie Koła Mechaników, na którym p. inż. LEIF NOBEL inżynier firmy „Asea“ wygłosi w języku niemieckim odczyt p. t. „Budowa i działanie turbin Ljungström'a“ z przezroczami.

KOŁO OGRZEWNIKÓW w Stow. Techników Polskich w Warszawie podaje do wiadomości, że dnia 21 b. m. o godzinie 18-iej odbędzie się w Sali IV posiedzenie naukowo-techniczne, na którym p. inż. Z. Dobrowolski wygłosi odczyt p. t.

„ZASTOSOWANIE SPAWANIA W OGRZEWNICTWIE“ (z przezroczami)

KOMUNIKAT

W początkach kwietnia r. b. zjawilo się w prasie codziennej i technicznej ogłoszenie firmy „Algemeen Handels-Infomatiebureau Nederlandsch Indiee (Holland) o możliwościach uzyskania stanowisk w Indjach Holenderskich. Po zasięgnięciu informacji w najbardziej miarodajnych źródłach S-nie Techników skonstatowało, że oferta ta nie jest poważna i nosi wszelkie cechy afery obliczonej na wyzysk. Wobec powyższego przestrzega się wszystkich zainteresowanych przed poważnym traktowaniem propozycji wyżej wymienionego biura.

Stowarzyszenie Inżynierów Polaków w Ameryce.

Otrzymaliśmy okólnik Nr. 3 Stowarzyszenia Inżynierów Polaków w Ameryce z dnia 15 marca 1931 r. wraz z załączoną odezwą do swych członków, jak również i statut Stowarzyszenia.

Siedzibą Stowarzyszenia jest Detroit (Polish Engineering Society 2701 E. Forest Ave, Detroit, Michigan), celem zaś — skupienie wszystkich inżynierów i techników, Polaków, zamieszkałych w Stanach Zjednoczonych i popieranie ich interesów zawodowych oraz utrzymanie łączności z naukowymi i przemysłowo-handlowymi instytucjami w Ameryce i Polsce, a wreszcie, szerzenie wiedzy i nauki technicznej.

Na wstępie wymienionego okólnika dowiadujemy się, iż na posiedzeniu zarządu, odbytem w dniu 23 lutego b. r., po zreferowaniu sprawy przez kol. prezesa W. Kozickiego, uchwalono przystąpić na członka korespondencyjnego Amerykańsko-Polskiej Izby Handlowej w Nowym Yorku. W dalszym ciągu okólnik przytacza treść listu, jaki otrzymało Stowarzyszenie od Adm.-Pol. Izby Handlowej, witającej z radością zgłoszony przez Stowarzyszenie akces i w którym to liście podkreślane jest konieczność współpracy i solidarności wszystkich Polaków inżynierów w Ameryce.

W odezwie swej Stowarzyszenie stwierdza na wstępie, że pomimo siedmioletniego już swego istnienia i licznych wysiłków nie zdołało jeszcze skupić należytej liczby członków. Zachęcając w dalszym ciągu do wstępowania w swe szeregi, odezwa stawia za przykład moment silnego poczucia solidarności narodowej wśród inżynierów Szwedów, osiadłych w Ameryce, zwraca się uwagę na silne więzy organizacyjne, łączące inne grupy narodowe — gdy tymczasem Polacy żyją w bardzo słabej łączności lub zgoła jej nie posiadają, czując się Amerykanami.

W odezwie czytamy: „Tylko przez należenie do Stowarzyszenia możemy zbudować naszą przyszłość, a im silniejszym ono będzie, tem głos nasz będzie więcej znaczył zarówno tutaj, w Stanach Zjednoczonych jak i w Polsce“.

Stowarzyszenie Techników w Poznaniu

Ze sprawozdania, odbytego w dniu 31 stycznia 1931 r. dorocznego Walnego Zebrania Stowarzyszenia, dowiadujemy się, że prace Stowarzyszenia prowadzone były w następujących wydziałach: Budownictwa, Meljoracyjnym, Mierniczym, Architektów i Drogowo-Wodnym, które wykazały dość ożywioną działalność.

Prezesem Zarządu Głównego na rok 1931 został p. Antoni Bzyl, v-prezesem p. Ignacy Kaczmarek, sekretarzem p. Waclaw Krysiński.

W sprawozdaniu omówiony był udział Stowarzyszenia przez swych delegatów w pracach dwóch Zjazdów P. Z. T. Zdecydowane

stanowisko zajęło Stowarzyszenie w sprawie projektu ustawy o wykonaniu zawodu inżyniera, w sprawie Izb Inżynierskich. W ostatnim roku Stowarzyszenie zapoczątkowało własne wydawnictwo p. t. „Technika i Przemysł“, którego okazowy 1 numer rozesłano w 2.000 egzemplarzy. Z ogólnego sprawozdania wymienić jeszcze należy, iż Zarząd Główny odbył 19 zebrań, zebrań zaś plenarnych odbyto trzy, przyczem, zasadniczym tematem tych ostatnich była sprawa ustawy o izbach inżynierskich. We wrześniu 1930 r. Stowarzyszenie zorganizowało wycieczkę do Stockholmu celem zwiedzenia wystawy przemysłu budowlanego i sztuki ludowej.

Na zakończenie dodamy, iż Stowarzyszenie liczy obecnie 160 członków, grupujących się w pięciu wymienionych wyżej wydziałach. Majątek Stow. przedstawia wartość 8.834,76 zł., zaś uchwalony budżet na 1931 r. po stronie dochodów zamyka się kwotą 12150 zł. Rok sprawozdawczy jest 23-cim rokiem działalności Stowarzyszenia.

Skrót Sprawozdania z działalności Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Przem. Naftowego w Borysławiu z r. 1930

Z nadesłanego sprawozdania działalności Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Przemysłu Naftowego w Borysławiu z roku 1930 wynika, że działalność Stowarzyszenia obejmowała 3 kierunki:

- A) prace naukowe, badawcze i oceny techniczne;
- B) sprawy zawodowe i świadczenia na rzecz członków;
- C) sprawy ogólne, społeczne i reprezentacyjne.

Komitet Wykonawczy Zjazdów Naftowych powołany przez Stowarzyszenie zwołał w grudniu ub. r. IV Zjazd Naftowy w salach Politechniki Lwowskiej, na którym wygłoszono 30 referatów z dziedzin prawa naftowego i polityki naftowej. Poza tem Stowarzyszenie brało udział w organizacji Zjazdu Gazowników, gdzie wspólnie ze Związkiem Gazowników i Wodociągowców Polskich rozpatrzony został wniosek upaństwowienia gazociągów dalekosiężnych.

Stowarzyszenie zajęło stanowisko w sprawie Izby Inżynierskich na Zjeździe Zw. Pol. Zrz. Technicznych w październiku ub. r. w tym kierunku, aby Izby były podzielone według zawodów specjalności. W roku ubiegłym prowadzone były dwa kursy dokształcające dla dystylatorów gazolinowych i kowali kopalnianych. Komisja powołana przez III Zjazd Naftowy zajmowała się sprawami pomiarów gazowych, ustalając miernie ziemnego metoda zważania przekroju. Stowarzyszenie opracowało projekt cechowania zbiorników ropnych oraz projekt ustawy naftowej. Poza tem opracowuje dla Polskiego Komitetu Wiertniczego projekt statystyki wierceń za ropą naftową oraz instrukcje dla obchodzenia się z instalacją dla opalania mieszkań gazem ziemnym. Stara się o praktyki wakacyjne dla studentów uczelni technicznych i podejmowało dwukrotnie wycieczki studentów.

Sekcja Naukowej Organizacji opracowała projekt norm połączeń gwintowych narzędzi wiertniczych, projekty norm stali i rur oraz typ budowli kopalnianej uwzględniając wymogi nowoczesnej higieny, warunki bezpieczeństwa i zasady naukowej organizacji. Poza tem rozwiązała problem osuszania i oczyszczania gazu ziemnego, który w przyszłości ogłoszony drukiem obejmie całokształt za-

gadnienia. Wreszcie rozwiązuje problem racjonalnej eksploatacji ropy naftowej z głębokich odwiartów. Opracowany został następnie podręcznik naftowy oraz stworzona poradnia psychotechniczna dla przemysłu naftowego.

Sekcja Geologiczno - Wiertnicza w roku sprawozdawczym współdziałała przy organizowaniu współpracy stowarzyszeń zajmujących się geologią naftową w Polsce. Sekcja ta zajmuje się poza tym sprawą badań nad fizycznymi właściwościami złóż ropnych i gazowych wpływem ich na eksploatację oraz sprawą ustawy naftowej.

Stowarzyszenie zajmujące się sprawami zawodowymi oraz świadczeniami na rzecz członków, określiło funkcję kierownika kopalni, uzasadniając słuszność wypłacania wynagrodzenia za dowiercenie szybu do ropy oraz poruszyło sprawę korzystania ze świadczeń Kasy Chorych i ubezpieczeń pracowników w Zakładzie Pensyjnym. Pośredniczyło w szukaniu zajęcia i zorganizowało wycieczkę naukową do zagłębi naftowych w Rumunii. Przez dobudowanie w roku ubiegłym do budynku Stowarzyszenia osobnej sali podbudzono rozwój życia towarzyskiego.

Celem uczczenia pamięci Ignacego Łukasiewicza wydało Stowarzyszenie okólnik do członków z propozycją jednorazowego opodatkowania w wysokości 1% miesięcznej pensji na pomnik jego imienia. Nadmienić należy, że w roku sprawozdawczym wpisało się do Stowarzyszenia 20 nowych członków tak, że ogólna liczba członków wynosi 126. Ogółem odbyto w ciągu roku wszystkich posiedzeń 191, sam wydział natomiast 27 posiedzeń.

Wroku sprawozdawczym b. minister Przemysłu i Handlu inż. E. Kwiatkowski wyraził uznanie pracy Stowarzyszenia oraz przyznał subwencję w wysokości zł. 6,987.

Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Przemysłu Naftowego w Borystawiu komunikuje że:

Na ostatniem walnem zebraniu w dniu 5. III. b. r. dokonano wyboru prezydium, oraz na posiedzeniu wydziału w dniu 12 b. m. ukonstytuował się Wydział w następującym składzie:

Inż. Karpiński Marceł — przewodniczący, inż. Kozicki Jerzy — zastępca, inż. Reguła Tadeusz — zastępca przewodniczącego, inż. Wojnar Józef — sekretarz, inż. Rybicki Juliusz — zastępca sekretarza i bibliot., inż. Sierosławski Mieczysław — skarbnik, inż. Kołodziej Władysław — zastępca skarbnika, inż. Kottek Adam — gospodarz oraz członkowie Wydziału pp.: inż. Sielski Tadeusz, inż. Dr. Hołub Jan, inż. Olczer Roman, inż. Łódziński Mieczysław, inż. Paroszczak Stanisław, inż. Sulimiński Stefan, inż. Szubowicz Zbigniew, inż. Zieliński Józef, inż. Żmigrodzki Alojzy.

Ze sprawozdania z działalności Polskiego Stow. Inżynierów i Techników Woj. Śląskiego.

Nadesłane do redakcji „Wiadomości Z. P. Z. T. — X sprawozdanie **Polskiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wojew. Śląskiego** podaje szczegółowy obraz ożywionej działalności jednego z najczynniejszych stowarzyszeń zrzeszonych.

Stowarzyszenie liczy około 700 członków zgrupowanych w 5-ciu kołach (w Bielsku, Katowicach, Królewskiej Hucie, Rybniku i Tarnogórach), prowadzi kursa doszkalające dla inżynierów i komitet opieki nad praktykantami, w roku sprawozdawczym urządziło 24 odczytów ogólnych. Przy Stowarzyszeniu istnieje Towarzystwo doszkalań Technicznego i Sekcja pośrednictwa pracy. Stowarzyszenie wydaje własny organ „Technik“ poświęcony sprawom technicznym i przemysłowym Zagłębia Polskiego.

Pozatem i w sprawach ogólnych przyjmuje żywy udział, zajmując stanowisko w tak żywotnych dla techniki w Polsce zagadnieniach, jak Izby Inżynierskie lub założenie III politechniki w Państwie.

Obrót kasowy w roku 1930 wyniósł przeszło 20.000 zł., preliminarz budżetowy na rok 1931 sięga 15.000 zł.

Stowarzyszenie powzięło zamiar budowy własnego domu i przystąpiło do opracowania projektu i planu finansowego budowy.

Koło Techników w Ostrowcu komunikuje:

że na walnym zebraniu członków Koła Techników w Ostrowcu, odbytem w dn. 13 b. m. został wybrany Zarząd w składzie następującym:

P. L. Żarnowski — prezes, S. Szafranski — v-prezes, A. Dąbrowski — skarbnik, W. Gierdziejewski — sekretarz, A. Brandt — zastępca sekretarza, M. Radwan — kierownik sekcji odczytowej, E. Pauli — członek Zarządu.

Do komisji Rewizyjnej weszli:

P. Szcz. Bratkowski M. Adamczyk J. Gronwald

Koło Ogrzewników podaje do wiadomości, że w czwartek dnia 7 maja b. r. o godzinie 18-ej w Sali IV Stow. Techników odbyło się zebranie naukowo - techniczne z następującym porządkiem obrad:

1. Odczytanie i przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia (23. IV. 31 r.).
2. Odczyt p. A. Żukowskiego p. t. „Normy prób wentylatorów turbinowych, przyjęte przez Związek Amerykańskich Inżynierów Ogrzewników“.
3. Wybór Komisji do zbadania zjawiska powstawania gazu palnego w ogrzewaniach wodnych pompowych.
4. Wolne wnioski.

Odczyt o Konstrukcji Spawanej Gmachu P. K. O. w Warszawie.

Dnia 3 marca, w Kole Mechaników przy Stow. Techników w Warszawie, p. inż. Zygmunt Dobrowolski wygłosił odczyt o konstrukcji żelaznej spawanej nowo wybudowanego gmachu P. K. O. w Warszawie przy ul. Św. Krzyskiej.

Po zapoznaniu słuchaczy z ogólnym planem budowy, prelegent zilustrował na licznych przezroczach typy połączeń stosowanych przy wznoszeniu tych konstrukcji, wykonanej całkowicie za pomocą palnika do cięcia i łuku elektrycznego. Z wyjątkiem słupów, spawanych w wytwórni, cały szkielet został wykonany na miejscu budowy. Z po-

SPRAWOZDANIE

z działalności

Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie

za rok 1930 (sprawozdawczy 32)

Rok sprawozdawczy był 32 w życiu Stowarzyszenia.

W dniu 1 stycznia 1930 r. liczba członków wynosiła . . .	1.948
przyjęto w ciągu roku sprawozdawczego . . .	77
powróciło poprzednio wykreślonych . . .	23

razem przybyło 100

Ubyło:

a) z powodu śmierci	26
a mianowicie: ś. p. ś. p. Jan Arkuszewski, Stefan Białowiejski, Seweryn Bitny - Szlachto, Kazimierz Dankowski, Marjan Miron Dolnicki, Edward Fajans, Zdzisław Frelich, Jan Jacyna, Wacław Jankowski, Gustaw Kamiński, Władysław Kłobukowski, Tomasz Kociatkiewicz, Józefat Kozielewski, Aleksander Krzywiec, Wacław Liebert, Stefan Markarczyk, Kazimierz Mochliński, Lucjan Orłowski, Wacław Ostrowski, Kazimierz Parniewski, Tadeusz Popowski, Jan Rapacki, Izidor Reychman, Władysław Rummel, Artur Staeven i Bronisław Zajączkowski.	
b) z powodu wykreślenia się	26
c) wykreślono za nieopłacanie składek	115

razem ubyło 167

W dniu 31 grudnia 1930 r. było członków 1.881, czyli mniej niż na początku roku o 67 członków.

Według miejsca zamieszkania członkowie dzielą się jak następuje:

a) członków mieszkających w Warszawie było . . .	1.352
b) członków mieszkających na prowincji	513
c) członków mieszkających zagranicą	5
d) członków, których adresów kancelarja nie posiada . . .	11

1.881

W ogólnej liczbie członków w końcu roku było 27 członków dożywotnich, którzy albo wpłacili jeszcze przed wojną jednorazowo po rubli 300, lub też zrzekli się na rzecz Stowarzyszenia poważniejszych sum, ciążących na gmachu Stowarzyszenia z tytułu udzielonych przez nich w swoim czasie pożyczek na budowę gmachu.

WALNE ZEBRANIA.

Walnych Zebrań odbyło się w r. 1930 dwa, a mianowicie w dniu 28 marca i 19 grudnia.

Walne Zebranie w dniu 28 marca odbyło się w obecności 100 członków S-nia pod przewodnictwem kol. Jeziorańskiego, sekretarzował kol. M. Holtorf. Na asesorów, na wniosek przewodniczącego, zaproszono kol. kol. Brelewskiego i Sągajłto, na skrutatorów kol. kol.: Korbusza, Żencykowskiego, Rawicz - Szczerbo i Fuksiewicz. Przyjęto i zatwierdzono sprawozdanie z działalności S-nia za rok 1929, wydrukowane w nr. 20 „Wiadomości Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych“. Przeprowadzono wybory do Władz S-nia oraz przyjęto przez balotowanie 42 kandydatów na członków S-nia, zaproponowanych do przyjęcia przez Komitet Kwalifikacyjny.

Walne Zebranie w dniu 19 grudnia odbyło się w obecności 88 członków S-nia pod przewodnictwem kol. prof. I. Radziszewskiego, sekretarzował kol. M. Holtorf. Na asesorów, na wniosek przewodniczącego, zaproszono kol. kol. A. Pawłowskiego i M. Bronikowskiego, a na skrutatorów kol. kol.: W. Glińskiego, L. Sztarka, K. Rotherta. Odczytano i przyjęto preliminarz budżetowy na rok 1930, referowany przez kol. E. Potempskiego. Uchwalono w zasadzie przyjąć Fundusz Stypendjalny Koła b. wych. Instytutu Technologicznego w Petersburgu, powierzając Zarządowi i Radzie Delegatów opracowanie szczegółów. Na wniosek kol. Wadzyńskiego uchwalono przyłączyć się do części merytorycznej listu Profesorów Wszechnicy Jagiellońskiej do prof. Krzyżanowskiego. Przyjęto regulamin dla Rady Delegatów oraz dla Kół i Wydziałów. Zatwierdzono wznowienie działalności Koła Ogrzewników oraz przyjęto przez balotowanie 35 kandydatów na członków S-nia, zaproponowanych do przyjęcia przez Komitet Kwalifikacyjny.

ZARZĄD STOWARZYSZENIA.

Skład Zarządu S-nia w roku sprawozdawczym był następujący: kol. kol. Roman Baranowicz, Julian Eberhardt (zrzekł się dn. 13 maja), Ryszard Kaszuba, Czesław Klarner, Mieczysław Kłossowski, Stanisław Manduk, Ignacy Myszczyński, Michał Odlanicki - Poczobut, Edward Potempski, Stanisław Płużański, Stanisław Rodowicz i Józef Różański oraz zastępcy kol. kol.: Stanisław Filipowski, Kazimierz Gierdziejewski, Zygmunt Łada i Henryk Wąsowicz.

Podział czynności w Zarządzie uskutecznił jak niżej:

Prezes: kol. S. Rodowicz,

I Wice - Prezes: kol. C. Klarner,

II „ „ „ R. Kaszuba,

I Sekretarz: kol. J. Różański,

II „ „ „ M. Kłossowski,

Skarbnik: kol. E. Potempski.

Zastępca Skarbnika: kol. S. Manduk,
Gospodarz klubu: kol. S. Płużański,
Zastępcy Gospodarza klubu: kol. kol. K. Gierdziejewski i Z. Łada,
Gospodarze gmachu: kol. kol. I. Myszczyński i M. Odlanicki-

Poczobut,

Zastępcy Gospodarzy gmachu: kol. kol. S. Filipowski, H. Wąsowicz.

Delegaci:

do Rady Delegatów: kol. kol. E. Potemski i M. Kłossowski,
do Rady Naukowo - Technicznej: kol. kol. J. Eberhardt, S. Płużański i R. Baranowicz,

do Wydziału Posiedzeń Technicznych: kol. C. Klarner,

do Komitetu Bibliotecznego: kol. S. Rodowicz,

do Wydziału Wydawnictw Technicznych: kol. S. Płużański,
do „Przeglądu Technicznego“ kol. kol. J. Eberhardt, S. Manduk,

M. Odlanicki - Poczobut,

do Sądu Koleżeńskiego: kol. E. Potemski,

do Komitetu Kwalifikacyjnego: kol. R. Baranowicz,

do „Drukarni Technicznej“: kol. R. Kaszuba,

do Koła Zebrań Towarzyskich: kol. R. Kaszuba,

do Związku Polskich Zrzesz. Techniczn.: kol. kol. S. Rodowicz,
J. Różański i I. Myszczyński.

Zarząd odbył w ciągu roku sprawozdawczego 20 posiedzeń, na których obecność członków Zarządu wahała się od 7-miu do 12-tu, średnio powyżej 9-ciu. Zarząd uchwałą swoją z dnia 8. IV. zaprosił kolegów-zastępców do uczęszczania na Zebrania Zarządu i do pracy w różnych wewnętrznych organizacjach.

Stosunek do Władz Rządowych.

W sprawach państwowych Zarząd zabierał głos w sprawie projektu Ministerstwa Robót Publicznych o Izbach Inżynierskich i w sprawie używania tytułu inżynierskiego, zasięgnawszy uprzednio opinii kolegów na 2-ch informacyjnych zebraniach w dniu 21. X. i 3. XII. pod przewodnictwem kol. Kamińskiego, sekretarzował kol. M. Kłossowski, a referował sprawę kol. I. Radziszewski. Ogół wyraził opinię, że skłania się do utworzenia Izb Inżynierskich, ale obejmujących wszystkich inżynierów i techników i że Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych należy tak zreorganizować, żeby mógł stać się temi Izbami Inżynierskimi i spełniać wymagania ogółu, a mianowicie:

1. reprezentacja zawodów technicznych,
2. wydawanie opinii w sprawach technicznych,
3. wykonywanie władzy dyscyplinarnej oraz piecza o stan etyczny zrzeszonych,
4. prowadzenie ewidencji inżynierów i techników.

Stosunek do społeczeństwa i innych organizacji.

Zarząd S-nia, dążąc do współdziałania zarówno z pokrewnymi organizacjami, jakoteż starając się zachować kontakt z całym społeczeństwem, brał udział w wielu przejawach życia społecznego kraju. Z ważniejszych wymienić należy:

1. udział w obchodzie 10-ciolecia „Cudu nad Wisłą“,
2. udział w uroczystości uczczenia zasług prof. Wasiutyńskiego,

3. udzielenie opinii Rady Naukowo - Technicznej w sprawie cegielni miejskiej,
4. delegowanie przedstawiciela do Kuratorjum Muzeum Przemysłu i Rolnictwa,
5. delegowanie przedstawiciela do Komitetu Budowy Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej,
6. delegowanie przedstawiciela do Instytutu Radowego im. M. Curie-Skłodowskiej,
7. delegowanie przedstawiciela do Komitetu Cechowania Wyrob. Krajow.,
8. delegowanie przedstawiciela na IV Zjazd Naftowy we Lwowie,
9. przyjęcie funduszu stypendjalnego Koła Technologów Petersburskich,
10. przewalutowanie funduszu stypendjalnego im. Gerlacha.

Stosunki z zagranicą.

Zarząd starał się podtrzymywać nadal stosunki ze światem technicznym zagranicą, przyczem wysłano delegatów:

1. na Kongres Konstrukcyj Metalowych w Liège,
2. na Wystawę w Antwerpii,
3. na Zjazd K. I. D. I. R. w Wiedniu.

Sprawy techniczne.

Zachowując żywy kontakt z życiem gospodarczem kraju, Zarząd S-nia brał udział w licznych konferencjach technicznych i gospodarczych. Wymienić z nich należy:

1. konferencję w sprawie zagadnień budownictwa,
2. zjazd fachowców mieszkaniowych,
3. udzielenie subsydjum na wydawnictwo dzieł ś. p. prof. Czeczotta i rektora prof. Pszenickiego,
4. udział w sprawie reorganizacji wydawnictwa „Przegląd Techniczny“.

Sprawy wewnętrzne.

Wykonywując nakreślony w ciągu lat poprzednich program reorganizacji uchwalono regulaminy dla Rady Delegatów oraz dla Kół i Wydziałów. Chcąc stworzyć możność przystąpienia do rozbudowy gmachu, Zarząd usilnie zabiegał o doprowadzenie do skutku sprzedaży gmachu szkoły im. Staszica Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Tranzakcja ta jest bliska realizacji i pozwoli w przyszłym roku poważnie pomyśleć o przebudowie gmachu, dostosowując go do wymagań życia wewnętrznego. Zarząd zorganizował akademję dla uczczenia pamięci niezapomnianego kolegi ś. p. Ksawerego Gnoińskiego, który położył wielkie zasługi dla S-nia i wielokrotnie godnie reprezentował polski świat techniczny zagranicą. Dążąc do zacieśnienia stosunków koleżeńskich i rozwoju życia towarzyskiego, Zarząd popierał wszelkie poczynania w tym kierunku, jak np.: urządzenie reprezentacyjnego „Balu Inżynierskiego“, uruchomienie kortów tenisowych, zorganizowanie wycieczki Koła Sportowego zagranicę, rozważał sprawę

budowy letniej siedziby S-nia (przystani wioślarskiej na rzece Wiśle) i wiele spraw innych.

Sprawozdanie finansowe.

Jak wynika z zestawienia budżetu na rok 1930 z wpływami, Stowarzyszenie osiągnęło w roku sprawozdawczym sumę wpływów zł. 272.439 gr. 43, zamiast preliminowanej zł. 264.590, czyli większą o zł. 7.849 gr. 43; stało się to głównie z powodu nieuwzględnionego ściśle wpływu z pozycji „Członkowie wspierający“ i przeniesienia na rok sprawozdawczy pozostałości z r. 1929 oraz nieznacznego przekroczenia dochodów z „Różnych Źródeł“. Natomiast nie osiągnęło S-nie całkowitej sumy preliminowanej z rachunku składek, wskutek stałego zmniejszania się liczby członków i ogólnego pogorszenia sytuacji finansowej kraju.

Analizując wydatki S-nia, w zestawieniu ich z budżetem na rok 1930, spostrzegamy, oprócz nieznaczących przekroczeń, jedno nieco większe w dziale I na remont i konserwację gmachu, a to z powodu nieodzownej potrzeby dokonania remontów i niedostatecznej wysokości sumy na ten cel preliminowanej. Natomiast w pozostałych pozycjach uwidoczniło się ich niewyczerpanie, tak, że ogólna suma wydatków zł. 250.651 gr. 43, w porównaniu do preliminowanej na ten rok sumy zł. 264.520, wykazuje znaczną powściągliwość w ich dokonywaniu, co spowodowało, łącznie z przekroczeniem sumy ogólnej dochodów, powstanie nadwyżki dochodów nad wydatkami za rok sprawozdawczy w wysokości zł. 21.788 z czego jedynie zł. 2.700 ma charakter odrębny, jako fundusz pochodzący od członków wspierających. Ostatecznie więc pozostaje suma zł. 19.088, która jest również uwidoczniła w rachunku „Zysków i Strat“.

Z ogólnej liczby 1881 członków S-nia na dzień 31. XII. 1930 r.:

a) opłaciło składki do dnia 1. I. 1931 r.	1.268
b) zalegało za 1 kwartał	78
c) zalegało za 2 kwartały	140
d) zalegało za 3 kwartały	51
e) zalegało za rok i więcej	282
f) dożywotnich było	27
g) przyjęto w grudniu	35
	1.881

I. Rada Delegatów. W skład Rady Delegatów wchodziło 43 delegatów i zastępców delegatów Władz, Wydziałów i Kół Stowarzyszenia. W roku sprawozdawczym Rada Delegatów odbyła 11 posiedzeń, przy obecności średnio 19 delegatów.

W r. 1930 Rada Delegatów rozpatrywała i załatwiła, prócz bieżących, następujące sprawy: ułożenie listy kandydatów do Władz i Wydziałów Stowarzyszenia na rok 1930; rozpatrzenie sprawy utworzenia w Stowarzyszeniu nowego Koła Zawodowego Ogrzewników i wydanie w tej sprawie opinii; zebranie i rozpatrzenie opinii

ZESTAWIENIE BUDŻETU
Stowarzyszenia Techników
z a r o k

W P Ł Y W Y	Preliminowano na rok 1930	Wpłynęło w r. 1930
I. Z nieruchomości przy ul. Czackie- go 3/5		
a) Komorne za lokale	29.548	29.548.20
b) Wynajęcie sal	22.000	23.634.50
c) Szatnia	3.500	4.002.70
II. Z nieruchomości przy ul. Polnej 60		
Komorne za gimn. im. Staszica	36.442	36.442.00
III. Od członków Stowarzyszenia		
a) składki bieżące i zaległe	85.000	83.385.22
b) wpisowe	600	690.00
IV. Z różnych źródeł		
Ze składek członków nadzwyczajnych, z życia klubowego, wejściowego, ogłoszeń i innych	87.500	89.577.70
V. Członkowie wspierający		2.700.00
Pozostałość z r. 1929 przelana na 1930 r.		2.459.11
	264.590	272.439.43

Z DOCHODAMI I WYDATKAMI

Polskich w Warszawie

1 9 3 0

W Y D A T K I	Preliminowano na rok 1930		Wydatkowano w roku 1930	
I. A. Nieruchomość przy ul. Czackiego 3/5				
a) Podatki i ubezpieczenia	19.000		18.884.45	
b) raty T-wa Kredytowego	9.500		9.570.00	
c) spłata pożyczek i % (i sadowe)	6.000		4.451.12	
d) woda i kanały	4.200		2.827.68	
e) koszty ogrzewania	8.000		8.043.06	
f) koszty oświetlenia	10.500		10.307.90	
g) konserwacja gmachu	18.000		20.584.88	
h) remont gmachu				
i) pobory dozorczy	2.200		2.028.00	
j) administracja	2.800		2.800.00	
k) różne z nieruchom. związ.	500	80.700	175.00	79.672.09
B. Nieruchomość przy ul. Polnej 60				
a) raty T-wa Kredytowego	2.000		1.855.43	
b) konserwacja i remont	3.000		160.00	
c) podatki i ubezpieczenia	1.000		1.537.23	
d) % od długów hipotecznych	9.600	15.600	9.600.00	13.152.66
II. Zakup sprzętów (z Fund. Inwest.)	7.500	7.500	7.603.37	7.603.37
III. Pobory personelu klubowego	20.200	20.200	20.074.00	20.074.00
IV. Na potrzeby Stowarzyszenia:				
a) Ogólne				
1) utrzym. obsługi lokalu S-nia	7.400		5.610.00	
2) pobory personelu administr.	34.000		34.026.00	
3) kancelaryjne wydatki	6.000	47.400	6.222.64	45.858.64
4) telefony				
b) Związane z działalnością techn.				
1) biblioteka i bibliografja	30.000		30.000.00	
2) na Zw. Polsk. Zrzesz. Techn.	8.400		7.906.00	
3) dla Kół i Wydziałów	6.000		5.509.80	
4) wydawnictwa techniczne	36.000		31.198.75	
5) reprezentacja	6.000		3.036.65	
6) stypendjum studenta	2.400		2.400.00	
7) ofiary na cele techn. i społ.	3.000	91.800	2.873.60	82.924.80
c) Nieprzewidziane	1.390	1.390	1.365.87	1.365.87
V. Nadwyżka dochod. nad wydatkami			21.788.00	21.788.00
		264.590		272.439.43

BILANS

Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie
31 grudnia 1930 roku.

Aktywa		Pasywa	
Kasa	7.684.59	Fundusze własne . .	1.515.266.10
Banki	51.075.61	Fundusze obce . . .	55.240.49
Papiery procentowe .	6.951.00	Fundusz zapomogowy	22.248.89
Dłużnicy	19.871.00	Wierzyciele	303.676.29
Biblioteka	1.00	Sumy przechodnie .	21.034.95
Ruchomości	1.00	Członkowie wspieraj.	2.700.00
Nieruchomości . . .	1.841.707.52	Zyski i straty . . .	19.088.00
Dłużnicy Fund. Zap.	11.963.00		
	zł. 1.939.254.72		zł. 1.939.254.72

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT
za rok 1930.

Wydatki bieżące . .	221.486.01	Składki	83 385.22
Zw. Pol. Zrzesz. Techn.	7.906.00	Dochody różne . . .	201.437.80
Fundusz Inwestycyjny	7.603.37	Pozostałość z r. 1929	2.459.11
Wydawnictwa	31.198.75		
Pozostałość	19.088.00		
	zł. 287.282.13		zł. 287.282.13

poszczególnych Kół w sprawie ministerjalnego projektu utworzenia Izb Inżynierskich i przekazanie Zarządowi S-nia opinii Rady Delegatów w powyższej sprawie; rozpatrzenie i wypowiedzenie opinii w sprawie sprawozdania Zarządu S-nia za 1929 r. i w sprawie preliminarza budżetowego na 1931 r.; rozpatrzenie projektu Funduszu Stypendjalnego Koła b. wych. Instytutu Technologicznego w Petersburgu i wypowiedzenie opinii Rady Delegatów; sprawę utworzenia Kasy Ubezpieczeniowej; sprawę finansowego poparcia przez Koła S-nia budowy pomników Obrońców Lwowa i Zjednoczenia Ziemi Polskich w Gdyni.

Prezydjum Rady Delegatów stanowili: kol. Henryk Poths — przewodniczący, kol. Stanisław Dziekoński i kol. Mieczysław Kłossowski, a po jego ustąpieniu od maja 1930 r. kol. Jan Bolechowski — zastępcy przewodniczącego, kol. Władysław Gliński i kol. Józef Wadzyński — sekretarze.

II. Rada Naukowo - Techniczna powstała w styczniu 1926 r. R. N. T. odbyła w ciągu roku 3 posiedzenia ogólne i 8 posiedzeń przydjum. Najważniejszymi sprawami omawianymi na posiedzeniach były: 1) wydanie opinii w sprawie udzielenia koncesji elektrycznej Harrimanowi, 2) wydanie opinii w sprawie zastosowania materiałów zastępczych w budownictwie, 3) sprawa racjonalności budowy cegielni przez Magistrat m. st. Warszawy, 4) wykorzystanie personelu technicznego podczas wojny, 5) wydawanie opinii o projektach ustaw i zarządzeń władz rządowych oraz w sprawach bieżących przekazywanych Radzie Naukowo - Technicznej przez Zarząd S-nia do rozpatrzenia.

Przewodniczącym R. N. T. był prof. inż. Roman Podoski, sekretarzem — inż. Stanisław Rodowicz, wice-przewodniczącymi — inż. prof. Henryk Korwin - Krukowski i inż. Witold Moroński.

III. Komitet Kwalifikacyjny egzystuje od założenia S-nia t. j. od r. 1898; składa się z 18 członków, wybieranych corocznie przez Walne Zebranie. Komitet ma na celu rozpatrywanie zgłoszeń kandydatów na członków S-nia. W roku sprawozdawczym Komitet odbył 7 posiedzeń, na których: a) zakwalifikował do przyjęcia 77 kandydatów, b) przyjął w poczet członków nadzwyczajnych 14 kandydatów, c) zasięgał dodatkowych informacyj o 19 kandydatach, d) unieważnił 6 kandydatur.

Skład Komitetu był następujący: przewodniczący — kol. Henryk Korwin - Krukowski, sekretarz — kol. Józef Buczkowski, członkowie — kol. kol. Roman Baranowicz, Stanisław Bochnia, Aleksander Drebert, Stanisław Dziekoński, Wiesław Gąssowski, Józef Karśnicki, Stanisław Mirowski, Stefan Ochotnicki, Władysław Przepięski, Celestyn Steckiewicz, Michał Słóarski, Jan Świętochowski, Karol Taylor, Wiktor Wagner, Walerjan Wiśniewski i Antoni Zdrodowski.

IV. Komisja Rewizyjna. Skład Komisji Rewizyjnej w r. 1930 był następujący: kol. kol. Leon Buszkowski, Michał Dowgird, Ludwik Knauff, Faustyn Rasiński i Zygmunt Ryntflejsz.

V. Sąd Koleżeński powstał w r. 1921 i składa się z 22 członków, wybieranych przez Walne Zebranie. W roku sprawozdawczym do Sadu Koleżeńskiego nie wpłynęła ani jedna sprawa do rozpatrywania.

Skład Sądu Koleżeńskiego był następujący: kol. kol. Franciszek Bąkowski (Sekretarz Główny), Stanisław Bochnia, Waclaw Brygiewicz, Józef Buczkowski, Józef Budkiewicz, Leon Buszkowski, Jan Ryszard Furuhjelm, Waclaw Günther, Lucjan Jętkiewicz, Jan Knechowicz, Włodzimirz Kolanowski, Zygmunt Kreczyński, Michał Łopuszański, Waclaw Paszkowski, Ignacy Piotrowski, Edward Potemski, Henryk Poths, Mieczysław Pożaryski, Władysław Przepięski, Czesław Skotnicki, Karol Taylor i Stefan Twardowski.

VI. Komitet Biblioteczny powstał w roku założenia S-nia t. j. 1898 i ma na celu zarządzanie Biblioteką, czytelnią czasopism i dzienników oraz wypożyczanie, zakup i katalogowanie książek i czasopism. Przy Komitecie istnieją dwie Sekcje: Biblioteczna i Bibliograficzna, która ma na celu opracowywanie Polskiej Biblijografii Technicznej wydawnictw i artykułów z czasopism drukowanej w „Wiadomościach Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych“ oraz gromadzenie biblijografii technicznej wszechświatowej. Komitet składał się z 9-ciu członków, 3-ch zastępców i 1 delegata Zarządu S-nia. Komitet odbył 5 posiedzeń. Najważniejszymi sprawami, poruszanymi na posiedzeniach, były: wzięcie udziału przez delegatów Komitetu kol. kol. Rodowicza i Glińskiego w Międzynarodowym Kongresie Biblijografii w Zurichu w dn. 21—23 sierpnia 1930 r.: przygotowywanie materiału dla wydania drukiem katalogu Biblijoteki S-nia, opracowanie projektu nowych przepisów i warunków korzystania z biblijoteki i czytelni; sprawa reprezentowania Międzynarodowego Instytutu Biblijografii w Brukseli przez jedną z poważnych naukowych instytucyj polskich z prawem działalności na całą Polskę, wzamian obecnie istniejącej Sekcji Polskiej przy Związku Zawodowym Biblijotekarzy Polskich; sprawy wewnętrzne administracyjne, układanie budżetu i sprawozdania z wydatków, sprawa niezbędnego, w najbliższym czasie, rozszerzenia pomieszczenia, zajmowanego przez biblijotekę; opracowywanie corocznego uzupełniania Katalogu Polskich Wydawnictw Technicznych, wydanego w r. 1929 z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. W roku sprawozdawczym zakupiono dzieł 94, a mianowicie w języku polskim — 42, w językach obcych — 52, otrzymano ofiarowanych książek i broszur w języku polskim — 154, w językach obcych — 10 i odnaleziono ze starego księgozbioru — 5. Abonowano dla czytelni czasopism technicznych w języku polskim — 43, w językach obcych — 48. Abonowano czasopism treści ogólnej i ekonomicznej w języku polskim — 29, w językach obcych — 2, dzienników polskich — 14, czasopism ilustrowanych w języku polskim — 5, w językach obcych — 3. Otrzymywano bezpłatnie czasopism technicznych w języku polskim — 19, czasopism treści ogólnej i ekonomicznej — 3; otrzymywano bezpłatnie czasopism techniczno-reklamowych w językach obcych — 17. Prócz tego czytelnia otrzymywała bardzo znaczną ilość reklamowych czasopism krajowych i zagranicznych od zakładów przemysłowych oraz z Ambasady Amerykańskiej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Na dzień 31 grudnia 1930 r. katalog biblijoteki obejmował: 5.672 dzieła w 6.556 tomach, oraz czasopism kolejnych numerów inwentarzowych 2.928 w 2.958 oprawach w różnych językach, razem tomów oprawionych 9.514. W ciągu roku oprawiono książek i roczników czasopism 303 egzemplarze. Ofiary w ilości 164 tomów otrzymano od następujących osób lub instytucyj:

od redakcji Wiadomości Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, Ambasady Amerykańskiej w Warszawie, inż. Gustawa Sippko, Polskiego T-wa Chemicznego (roczniki chemji), Dyrekcji Tramwajów Miejskich w W-wie, Ministerstwa Robót Publicznych (wydziału hydrograficznego i drogowego), Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, Instytutu Badań Technicznych Lotnictwa M. S. Wojsk, Koła Inżynierji Ładowej Studentów Politechniki Warszawskiej, S-nia Organizacji Gospodarki Świetlnej w Warszawie, Biblioteki Publicznej im. Kierbedziów, inż. Walerjana Marca, Państwowego Instytutu Geologicznego, Związku Młynarzy Polskich, Związku Polskich Hut Żelaznych w Warszawie, Instytutu Aerodynamicznego, Warszawskiego T-wa Politechnicznego, Biura Meljoracji Polesia i wielu innych.

Na specjalne uwzględnienie zasługuje działalność Sekcji Bibliograficznej przy Komitecie Bibliotecznym. Sekcja ta drukowała w „Wiadomościach Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych” sklasyfikowane w systemie dziesiętnym bibliografji artykuły z następujących ważniejszych polskich czasopism technicznych: Gaz i Woda, Przegląd Techniczny, Technika Ciepła, Architektura i Budownictwo, Przegląd Artyleryjski, Spawanie i Cięcie Metali, Przegląd Elektrotechniczny, Przegląd Organizacji, Beton, Przegląd Budowlany, Przegląd Górniczo-Hutniczy, Technik, Przemysł Naftowy, Czasopismo Techniczne Lwowskie, Wiadomości Stowarzyszenia Członków Polskich Kongresów Drogowych, Inżynierja Rolna, Przegląd Wojskowo-Techniczny, Wiadomości Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, Architekt i innych. Na Kongresie Międzynarodowym Bibliograficznym, który się odbył w Zurichu w sierpniu 1930 r., a w którym wzięli udział kol. kol. Rodowicz i Gliński, praca Sekcji Bibliograficznej spotkała się z ogólnym uznaniem obecnych na międzynarodowym kongresie. Sekcja Bibliograficzna współdziałała z redakcjami pism technicznych, które wprowadziły system dziesiętny do klasyfikowania artykułów, umieszczanych w tych czasopismach, pomagając redakcjom przy klasyfikowaniu. Sekcja służyła również poradami bibliotekom, wprowadzającym dziesiętny system klasyfikacji do katalogowania swych zbiorów. Mając zamiar wydać uzupełnienie katalogu polskich wydawnictw technicznych za r. 1918-1928, wydanego w r. 1929 z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu, Sekcja Bibliograficzna zbierała materiały do tego wydawnictwa, z braku jednak odpowiednich funduszy druk tego uzupełnienia nie mógł być skuteczniejszy.

W roku sprawozdawczym ilość tomów książek i czasopism, wypożyczonych wynosiła ogółem 746 tomów, przyczem pożyteczność według działów, była następująca: ekonomja przemysłowa, organizacja pracy i administracja — 45 tomów, fizyka, mechanika techniczna, meteorologia, matematyka, geodezja, chemja i astronomja — 72, budowa maszyn — 10, ciłódnictwo — 7, elektrotechnika, telegrafja, telefonja i radjotechnika — 49, prace w warsztatach fabrycznych, części maszyn, dźwigi, maszyny pomocnicze do obróbki metali — 153, górnictwo — 13, inżynierja cywilna i budowa mostów — 26, kolejnictwo i drogi bite — 12, inżynierja sanitarna, ogrzewnictwo i wentylacja — 21, technika lotnicza, samochodowa i żegluga — 38, rolnictwo — 10, gospodarka domowa — 1, organizacja biur, drukarstwo, księgarstwo i środki komunikacyjne pod względem urzędzeń handlowych — 11, przemysł chemiczny — 80, hutnictwo i metalurgia — 27, przemysł fabryczny, metalowy, drzew-

ny, skórzany, włókienniczy i t. p. — 24, budownictwo — 58, architektura, malarstwo, sztuki piękne — 20, fotografia — 4, historia, geografia i biografia — 3, słowniki, encyklopedje, sprawozdania z kongresów i zjazdów stowarzyszeń — 8, inżynieria, dzieła treści ogólnej — 42. W roku sprawozdawczym wydatkowano na: zakup książek i broszur w różnych językach zł. 3.308 gr. 85, prenumeratę czasopism w różnych językach treści technicznej, gospodarczej, ogólnej oraz gazet zł. 6.726 gr. 52, oprawę książek i roczników czasopism zł. 1.973 gr. 30, bibliografię techniczną zł. 4.032 gr. 50, koszty administracyjne, pensje personelu i świadczenia socjalne zł. 8.417 gr. 50, wydatki handlowe, koszty korespondencji i zakup inwentarza ruchomego zł. 3.958 gr. 50 razem zł. 28.417 gr. 17.

Członkami Komitetu Bibliotecznego byli kol. Stanisław Rodowicz — przewodniczący, Michał Zembrzusi — przewodniczący Sekcji Bibliotecznej, Władysław Gliński — przewodniczący Sekcji Bibliograficznej, Władysław Łatkiewicz — kierownik finansowy, Jan Siwiński — sekretarz, Leon Ciechomski, Piotr Celestyn Wroński, Julian Lehrbach, Witold Pac - Pomarnacki, zastępcy: kol. kol. Paweł Branny, Adam Kolitowski i Mieczysław Popiel.

VII. Wydział Posiedzeń Technicznych istnieje od czasu powstania S-nia i ma na celu organizowanie odczytów piątkowych dla członków S-nia i wprowadzonych gości.

Przewodniczącym Wydziału był kol. Ignacy Radziszewski, sekretarzem kol. Kazimierz Picheński.

Wydział zorganizował w roku sprawozdawczym 33 odczyty, które były wygłoszone na piątkowych zebraniach S-nia w następującym porządku:

Nr.	data	Prelegent	treść odczytu
1.	10.I	inż. S. Raźniewski inż. J. Oberfeld	Pokaz filmów: a) naukowej organizacji jednej z kopalń węgla w zagłębiu Dąbrowskiem, b) produkcji opon gumowych w fabryce Michelin'a, według naukowej organizacji.
2.	17.I	p. Wł. Kozłowski	„Etatyzm w ubezpieczeniach“
3.	24.I	inż. Bohdan Nagórski	Film, dotyczący Portu Gdańskiego.
4.	31.I	prof. S. Kunicki	„O moście filadelfijskim — ku uczczeniu zasług inż. dr. Ralfa Modrzejewskiego“
5.	7.II	inż. Gustaw Sippko	„Wielkie Zagłębie Polskie“
6.	14.II	inż. Adam Kucharzewski	„Koszty własne, a kierownictwo“
7.	21.II	inż. Czesław Klarner	„Inicjatywa prywatna w polskiej polityce morskiej“ — z przezrociami.
8.	28.II	inż. H. Unucka	„Urządzenia transportowe w odlewniach“
9.	7.III	inż. S. Drewnowski	„Państwowe monopole przemysłowe i handlowe“
10.	14.III	prof. B. Piątkiewicz	„Fotogrametria i ważniejsze jej zastosowania, głównie w dziedzinie topografii“
11.	21.III	prof. S. Bryła dr. A. Szner inż. B. Tulacz inż. P. Bernstein	„Zastosowanie spawania w budownictwie i mostownictwie“ „Nakładanie ołowiem blach żelaznych“; „O nowoczesnych metodach badania spoięń“; „Energja w technice spawania“
12.	4.IV	inż. J. Eberhardt	„Pięćdziesiąt lat (1924-1928) eksploatacji kolei państwowych (z przezrociami).“
13.	11.IV	p. Jan Michalski	„Próby racjonalnej organizacji pracy, zastosowanie przy odbudowie Kalisza (z przezrociami).“

Nr.	data	Prelegent	treść odczytu
11.	25.IV	p. E. Korwin-Szymanowski	„Etatyzm w bankowości“.
15.	2.V	inż. A. Szulce	„Przesyłanie gazu na znaczniejsze odległości; wyniki otrzymane w Niemczech, widoki u nas“.
16.	9.V	p. S. Różański	„Miasta Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej: a) regulacja miast, b) komunikacje“.
17.	16.V	prof. S. Kunicki	„Zastosowanie żelaza w nowoczesnym budownictwie mieszkaniowym“.
18.	23.V	inż. T. Golda	„Budowa dróg betonowych i asfaltowych w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej“.
19.	30.V	p. J. Zaporski	„Wyniki nowoczesnej organizacji fabryki budowy wagonów.“
20.	6.VI	inż. J. Pruchnik	„Postępy prac przy meljoracji Polesia“
21.	13.VI	inż. A. Wierzbicki	„Nowoczesne prądy w użyciu małowartościowego paliwa w gospodarce cieplnej.“
22.	20.VI	inż. T. Baniewicz	„Kolej Elektryczna Warszawa-Grodzisk: opis jej oraz znaczenie dla rozwoju miasta.“
		inż. W. Przelaskowski	
23.	23.XI	inż. P. Drzewiecki	„Wrażenia z ostatnich kongresów międzynarodowych w Genewie (kontroli budżetowej) i w Berlinie (energetyczny)“.
24.	10.X	inż. S. Rodowicz	„Wrażenia z kongresów: w Pradze, Zurichu, Brukseli i Wiedniu“.
25.	17.X	arch. E. Norwerth	„Budowa Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego na Bielanach“.
		inż. M. Dudryk	
26.	24.X	prof. J. J. Boguski	„Materiały wybuchowe i ich zastosowanie“
27.	31.X	inż. M. Zabłocki	„O hamulcach zespolonych w pociągach towarowych“ (z przezrociami).
28.	7.X	inż. Cz. Witkowski	„Normalizacja budowlana w Polsce i zagranicą“
29.	14.XI	inż. E. Telakowski	„Analiza ustroju Rzeczypospolitej“.
30.	21.XI	inż. G. Sippko	„Wielkie Zagłębie Polskie w stosunkach historycznych“.
31.	28.XI	inż. A. Pauly	„Historja i znaczenie Pomorza“.
32.	5.XII	p. W. Milkiewicz	„Jak Australia walczy z kryzysem gospodarczym“.
33.	12.XII	prof. J. Sosnowski	„Termodynamika i mechanika mięśni człowieka i zwierzęcia“.

Skład Wydziału Posiedzeń Technicznych był następujący kol. kol. Czesław Klarner, Andrzej Kubicki, Stanisław Manduk, Kazimierz Pichelski, Roman Podoski i Ignacy Radziszewski.

VIII. Wydział Wydawnictw Technicznych istnieje od r. 1898. Od kilku lat Wydział pracuje nad wydaniem „Technika“, który opracowywany jest zeszytami. W roku sprawozdawczym wyszedł jeden zeszyt (t. j. 2 arkusze) tego wydawnictwa, przygotowano do druku następne 4 arkusze.

Wydatki Wydziału w roku 1930 wyniosły zł. 3.913 gr. 10. Do ukończenia wydawnictwa I tomu brakować będzie około 10.000 zł.

Przewodniczącym Wydziału był kol. Karol Taylor, sekretarzem — kol. Stanisław Emme, skarbnikiem — kol. Czesław Mikulski.

IX. Komisja Gospodarcza powstała w styczniu 1925 r. w celu normowania życia klubowego, współpracy z gospodarzem lokalu nad rozwojem życia towarzyskiego oraz dla rozpatrywania spraw, związanych z prowadzeniem bufetu, nadzorem nad służbą oraz pieczęcią nad inwentarzem S-nia. Komisja odbyła 4 posiedzenia, na których zdecydowano zmianę dzierżawcy bufetu, odnowienie lokalu

kuchni, ustawienie buljera na wodę gorącą i doprowadzenie jej na odpowiednie piętra, przestawienie i powiększenie trzona kuchennego oraz dokupienie nowych mebli do sal S-nia.

Członkami Komisji byli przeważnie stali bywalcy w lokalach klubowych, którzy pełnili kolejno dyżury w dniu liczniejszych zebrań koleżeńskich. Liczba członków Komisji wynosiła osób 11.

Przewodniczącym Komisji był kol. K. Gierdziejewski, sekretarzem — kol. W. Zenczykowski.

KOŁA ZAWODOWE.

1. **Koło ekonomiczne** sprawozdania nie nadeszło.

2. **Koło Górników i Hutników** (Warszawskie Koło Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych). Członkowie Koła są jednocześnie członkami Warszawskiego Koła Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych. Koło powstało w r. 1921 i ma na celu zrzeszenie naukowo - zawodowe inżynierów górniczych i hutniczych oraz popieranie wzajemnej łączności i niesienie pomocy materialnej. Ilość członków wynosiła 53. W ciągu roku Koło odbyło 1 walne zebranie, 4 posiedzenia odczytowe i 5 posiedzeń Zarządu. Na posiedzeniach swoich Koło rozpatrywało następujące sprawy: wewnętrzną reorganizację Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych; uczestnictwo w Głównym Zarządzie S-nia i Zjazd Delegatów; omawiano sprawę organizacji Izb Inżynierskich; udział w Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych; omawiano sprawę ożywienia i wzmocnienia życia koleżeńskiego; organizację odczytów naukowych; sprawę Kasy Zapomogowej na wypadek śmierci i wydawanie zapomóg na cele humanitarne i społeczne; współpracę w komisjach i delegacjach S-nia we wszelkich sprawach dotyczących techników polskich. W roku sprawozdawczym wygłoszone były następujące referaty: prof. inż. K. Bohdanowicz „O węglach, niektórych ich właściwościach w świetle geologicznych badań i o stosunku do ropy naftowej“, inż. J. Holewiński „Eksplatacja złóż naftowych metodą górniczą Pechelbronne“, inż. dr. S. Olszewski „O fosforytach w Polsce“, geolog F. Janczewski „Metody geofizyczne i ich zastosowanie do potrzeb geologii praktycznej“.

Wpływy Koła wraz z saldem z roku 1929 wynosiły zł. 2.137 gr. 17, wydatki zaś zł. 852 gr. 25.

Przewodniczącym Koła był kol. Stefan Czarnocki, sekretarzem — kol. Edward Szawdyn, skarbnikiem — kol. Stanisław Olszewski.

3. **Koło Inżynierów Cywilnych** powstało w r. 1920. Koło ma charakter fachowy i koleżeński, liczy członków 50. Koło odbyło 1 walne zebranie, 9 posiedzeń odczytowych, 12 posiedzeń Zarządu, 1 zebranie nadzwyczajne i 1 zebranie towarzyskie. Na posiedzeniach odczytowych wygłoszono następujące referaty: kol. Mieszkis. „Urządzenie nowego letniska w Juracie“, kol. Srokowski „Budowa domów o szkieletach żelaznych“, kol. Paszkiewicz „Budowa ekonomicznych domów o szkieletach żelaznych“, kol. Matuszewski „Brak w ustawie budowlanej przepisów o estetyce domów“, inż. Zajackowski „O katastrofie przy budowie domu dla biur kanalizacji i wodociągów w Warszawie“, kol. Srokowski „O heraklicie“, kol. Popiel „O budowie gmachu dla Kasy Chorych“, kol. Wąsowicz „O obniżaniu poziomu wód gruntowych przy zakładaniu fundamentów i kol.

Wąsowicz „O ustaleniu norm wynagrodzenia za obliczenia statyczne“. Zebranie nadzwyczajne poświęcone było omówieniu projektu Izby Inżynierskich; sprawę tę referował kol. Filipowski. Oprócz tego na posiedzeniach komunikowano sobie o sprawach bieżących technicznych, o wznoszonych większych budowlach, o reorganizacji S-nia Techników i t. p.

Koło własnych funduszy nie posiada. Członkowie płacą po 5 zł. rocznie na pokrycie drobnych wydatków bieżących.

Przewodniczącym Koła był kol. Tomasz Sarjusz - Bielski, zastępcami — kol. kol. Stanisław Mirowski i Felician Staniszewski, sekretarzami — kol. kol. Wiktor Roszkowski i Zygmunt Malinowski

4. Koło Inżynierów Doradców i Inżynierów Rzeczoznawców powstało w r. 1913. Obecnie liczy członków 18. Koło ma na celu zbliżenie między sobą inżynierów doradców i inżynierów rzeczoznawców dla wspólnej pracy w tym zawodzie oraz do popierania wiedzy technicznej, będącej podstawą ich działalności zawodowej, a także utrzymanie zawodu tego na wysokości zadania. Charakter Koła określa jego regulamin wewnętrzny, który wymienia warunki, jakim powinien odpowiadać inżynier - doradca, a mianowicie: wiedza i doświadczenie, bezstronność oraz niezależność. Regulamin ten zawiera również „kodeks etyczny“, obowiązujący członków Koła. W roku sprawozdawczym odbyło się 8 posiedzeń Zarządu. Koło wzięło udział w V Międzynarodowym Kongresie Rzeczoznawców we Wiedniu, który odbył się w dn. 4—7 września. Delegatami na kongres byli: prezes Koła prof. K. Taylor i sekretarz Koła inż. S. Rodowicz. Na kongresie został wybrany do Zarządu Federacji Inżynierów Doradców prof. Taylor, zaś inż. Rodowicz obrany został przewodniczącym komisji stałej, zajmującej się sprawami norm wynagrodzeń, a na kongresie wygłosił referat o porównaniu norm wynagrodzeń w poszczególnych krajach oraz dla poszczególnych specjalności, przedstawiając graficzne zestawienia. Koło utrzymywało stały kontakt z przedstawicielami Stowarzyszeń inżynierów doradców, należących do F. I. D. I. C. Koło pośredniczyło w wyborze doradców technicznych dla osób i instytucji, które zwracały się z prośbą o wskazanie odpowiednich doradców.

Przewodniczącym Koła był kol. prof. Karol Taylor, sekretarzem — kol. Stanisław Rodowicz, skarbnikiem — kol. prof. Mieczysław Pożaryski.

5. Koło Inżynierów Dróg i Mostów powstało w r. 1924 i ma na celu zjednoczenie inżynierów dróg i mostów, wychowawców polskich politechnik, dla podtrzymania stosunków koleżeńskich i współpracy na polu techniczno - naukowym oraz obronę interesów zawodowych. Ilość członków Koła wynosiła 360 osób. Koło odbyło 1 walne zebranie, 10 posiedzeń odczytowych oraz 26 posiedzeń Zarządu. Najważniejszymi sprawami, poruszanymi na posiedzeniach były: a) organizacja dorocznego zjazdu Koła Inżynierów Dróg i Mostów w dniu 2. V. 1930 r., b) sprawa jubileuszu prof. dr. Aleksandra Wasiutyńskiego, c) sprawa Izby Inżynierskich, d) organizacja na terenie S-nia Techników odczytu inż. Czesława Witkowskiego p. t.: „Normalizacja budowlana w Polsce i zagranicą“, e) sprawa uprawnień budowlanych, f) sprawa utworzenia funduszu stypendialnego im. prof. M. Nesterowicza, g) utworzenie Sekcji Kolejowej

przy Kole, h) sprawa wystąpienia Zarządu Koła u Ministra Komunikacji w sprawie poprawy bytu inżynierów pracujących na kolei. Koło podjęło się wydawnictwa w przekładzie polskim książki inż. Otto Rode p. t.: „Racjonalizacja robót budowlanych“, stale wydaje Biuletyn Inżynierów Dróg i Mostów“, organizuje „herbatki koleżeńskie“ z odczytami, inicjuje koleżeńskie przyjęcia nowych kolegów oraz urządziło dancing - bridge.

W roku sprawozdawczym wpływy Koła wyniosły zł. 4.402 gr. 60, a wydatki zł. 3.628 gr. 40.

Przewodniczącym Koła był kol. Józef Różański, sekretarzem — kol. Stanisław Jachimowski, skarbnikiem — kol. Wincenty Grobicki.

6. Koło Inżynierów Mierniczych powstało w roku 1918. W roku sprawozdawczym Koło miało 85 członków (członków zwyczajnych 29, członków - gości — 56). Koło ma na celu pogłębianie i szerzenie wiedzy zawodowej i obronę stanowiska inżyniera mierniczego w jego pracy zawodowej. Koło odbyło 1 walne zebranie, 5 posiedzeń odczytowych oraz 3 zebrania Zarządu. Ważniejszymi sprawami, omawianymi na posiedzeniach były: organizacja Kursów Urbanistycznych dla członków Koła; sprawa Komisji Egzaminacyjnej na mierniczych przysięgłych; reorganizacja studjów w Wydziale Geodezyjnym Politechniki Warszawskiej; ustawa o Izbach Inżynierskich i o wykonaniu zawodu inżyniera; zastosowanie fotogrametrii do prac pomiarowych przy przebudowie ustroju rolnego; zjazd naczelników wydziałów technicznych Okręgowych Urzędów Ziemskich w Ministerstwie Reform Rolnych i Międzynarodowy Kongres Mierniczych w Zurichu.

Wpływy kasowe Koła w roku sprawozdawczym wyniosły zł. 1.872 gr. 56, a wydatki zł. 1.623 gr. 95.

Przewodniczącym był kol. Władysław Surmacki, sekretarzem — kol. Konstanty Wysocki, skarbnikiem — kol. Mieczysław Malesiński.

7. Koło Mechaników liczy członków 148. Zadaniem Koła jest szerzenie najnowszych zdobyczy techniki przez urządzenie odczytów i dyskusyj. W r. 1930 Koło odbyło 1 walne zebranie, 12 posiedzeń odczytowych i 6 posiedzeń Zarządu. Na zebraniach odczytowych mówiono na tematy: produkcja rur żeliwnych wodociagowych; jednokomorowe hamulce o zgęszczonym powietrzu z zaworem odciążającym; o traktorach i ich zastosowaniu, chłodnie dla kondensacji pary przy turbinach i maszynach parowych; energia odpadkowa w cukrowniach; pompy odśrodkowe do otworów w głębiach; akumulatory Ruths'a w zastosowaniu w przemyśle; nowe sposoby obróbki kół zębatych; mierzenie wydajności pomp; silniki wybuchowe i ich rozwój.

Wpływy kasowe Koła łącznie z saldem z roku ubiegłego wyniosły zł. 675 gr. 02, a wydatki zł. 513 gr. 35.

Przewodniczącym Koła był kol. Adam Kolutowski, a sekretarzem — kol. Bolesław Jordan.

8. Koło Naukowej Organizacji w roku sprawozdawczym nie wykazało żadnej działalności. Prezydjum Koła nosi się z zamiarem zlikwidowania go z powodu, iż całkowity ruch na polu naukowej

organizacji koncentruje się obecnie w Instytucie Naukowej Organizacji.

9. Koło Odlewników powstało w r. 1929. Celem Koła jest rozwijanie i szerzenie wiedzy technicznej w zakresie odlewnictwa oraz utrzymywanie łączności zawodowej pomiędzy odlewnikami polskimi. W roku sprawozdawczym Koło liczyło 51 członków. Koło odbyło 2 zebrania walne, 8 zebrań odczytowych oraz 10 posiedzeń Zarządu.

Na posiedzeniach Zarządu omawiano: stosunek Koła do grupy odlewników przy Stow. Hutników Polskich, sprawę zorganizowania Stałej Komisji dla opracowania norm wytrzymałościowych żeliwa, statut Międzynarodowej Komisji Związku Odlewników oraz sprawę nomenklatury rolnej wyrobów żeliwnych.

Na posiedzeniach odczytowych wygłoszono następujące odczyty: kol. Kowalczewski „Zagadnienia przy odlewaniu bloków mosiężnych“, kol. K. Gierdziejewski „Kalkulacja w odlewniach“, kol. J. Dickman „Kalkulacja w odlewniach“, kol. S. Szczawiński „O nakłuciach w odlewach glinowych“, kol. R. Szymanderski „Maszyny formierskie w odlewni“, kol. T. Miaskowski „Najnowsze wyniki badań nad żeliwem wysokowartościowym“, kol. Król „Przetapianie otoczków bronzowych“, kol. Z. Lenartowicz „Metody wykreślne obliczenia wsadu“.

Godnemi zaznaczenia objawami działalności Koła były: zapoczątkowanie prac nad zorganizowaniem w r. 1931 Ogólnopolskiego Zjazdu Odlewników; nawiązanie stosunków z pokrewnymi organizacjami zagranicą przez przystąpienie Koła do Międzynarodowego Komitetu Związku Odlewników i bezpośrednią współpracę z Czeskosłowackim Związkiem Odlewników; opracowanie wspólnie z grupą V odlewni Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych projektu norm kalkulacji wstępnej dla żeliwa maszynowego, rejonu warszawskiego i opublikowanie w nr. 47 „Przemysłu Metalowego“; opracowanie programu dla wieczorowych szkół dokształcających, zatwierdzonego przez M. W. R. i O. P.; opracowanie projektu norm cegły żeliwiakowej.

Wpływy Koła w roku 1930 wyniosły zł. 1.564 gr. 15, wydatki zaś zł. 656 gr. 85.

Przewodniczącym Koła był kol. Jerzy Buzek, wice - przewodniczącym kol. Kazimierz Gierdziejewski, sekretarzem — kol. Zdzisław Lenartowicz, skarbnikiem — kol. Stanisław Ambrożewicz.

10. Koło Ogrzewników po kilkuletniej przerwie wznowiło swą działalność w r. 1930. Pierwsze zebranie organizacyjne odbyło się w miesiącu kwietniu. Celem Koła jest popieranie rozwoju zawodowej wiedzy technicznej: teoretycznej i praktycznej w dziedzinie ogrzewania i przewietrzania. Ilość członków założycieli 23.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 3 zebrania organizacyjne, na których omawiano projekt regulaminu Koła, sprawę bezpieczeństwa naczyń wodnych, będących pod ciśnieniem oraz sprawę słownictwa technicznego ogrzewniczego. Koło przejrzało i uzupełniło (przez specjalną Komisję Koła) referat kol. F. Bąkowskiego „O bezpieczeństwie naczyń, będących pod ciśnieniem pary w urządzeniach zdrowotnych“ (na życzenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu) oraz przejrzało i uzupełniło projekt słownictwa polskiego

w dziedzinie ogrzewnictwa (na życzenie Polskiej Akademji Technicznej).

W skład Komitetu Organizacyjnego wchodzili kol. kol. Franciszek Bąkowski, Henryk Czopowski, Marjan Ponikiewski i Mieczysław Strasburger.

11. Koło Pracy Społecznej powstało w r. 1929. Ilość członków Koła 39. Zadaniem Koła jest praca inżynierów i techników nad zagadnieniami społecznymi w najszerszym pojęciu. W roku 1930 Koło odbyło 1 walne zebranie, 2 zebrania odczytowe i 1 posiedzenie Zarządu. Na posiedzeniach dyskutowano nad rozwiązaniem sprawy mieszkaniowej i budownictwa w Polsce oraz omawiano nasze stosunki gospodarcze.

Wpływy Koła wyniosły zł. 54, wydatki 12.

Przewodniczącym Koła był kol. Czesław Suszyński, sekretarzem — kol. Piotr Komorowski.

12. Koło Techników Cukrowników sprawozdania nie nadesłało.

13. Koło Wodno-Meljoracyjne istnieje od r. 1910. W roku sprawozdawczym Koło liczyło 135 członków. Celem Koła jest zrzeszenie inżynierów i techników wodno-meljoracyjnych dla omawiania i rozpatrywania spraw oraz zagadnień z dziedziny techniki wodno-meljoracyjnej i pokrewnych. W r. 1930 Koło odbyło 1 walne zebranie, 11 posiedzeń odczytowych i 1 posiedzenie Zarządu. Na posiedzeniach omawiano: sprawę Komitetu Normalizacyjnego, Kasy Chorych i Funduszu Bezrobocia, sprawę Instytutu Naukowego Meljoracyjnego, wygłoszony był referat na temat: „Różdżka do poszukiwania wody a meljoracje rolne“, wysłuchano sprawozdań: z kongresu energetycznego w Berlinie, ze zjazdu doświadczalników meljoracyjnych słowiańskich w Trenczynie i z działalności meljoracyjnej Ministerstwa Reform Rolnych. Omawiano działalność meljoracyjną Warszawskiej Izby Rolniczej, zorganizowano wycieczkę do Zakładu Doświadczalnego uprawy torfowisk pod Sarnami, rozpoczęto prace nad zorganizowaniem ogólnosłowiańskiego zjazdu meljoracyjnego w r. 1932, podjęto prace przygotowania szkicu projektu o inżynierach cywilnych i inżynierach przysięgłych oraz o izbach inżynierskich oraz omawiano nowy projekt odwodnienia Pragi.

Wpływy Koła wyniosły zł. 346 gr. 54, wydatki — zł. 335 gr. 45.

Przewodniczącym Koła był prof. Stanisław Turczynowicz, sekretarzem inż. Leonard Gumiński, skarbnikiem — inż. Władysław Limanowski.

14. Wydział Urządzeń Zdrowotnych Użyteczności Publicznej sprawozdania nie nadesłał.

KOŁA KOLEŻEŃSKIE.

1. Koło b. Słuchaczy Politechniki Lwowskiej powstało w roku 1910 i nosi charakter zrzeszenia towarzyskiego i samopomocy. Ilość członków 90. Koło odbyło 1 walne zebranie i 5 posiedzeń Zarządu. Na zebraniach omawiano sposoby ożywienia działalności Koła, organizację odczytów i organizację zebrań towarzyskich.

Przewodniczącym Koła był kol. Władysław Srzednicki, sekretarzem kol. Mieczysław Kanigowski.

2. Koło b. Wychowañców Instytutu Technologicznego w Petersburgu istnieje od r. 1895. Ilość członków Koła w roku sprawozdawczym wynosiła 180. Zadaniem Koła jest pomoc koleżeńska, podtrzymywanie stosunków koleżeńskich, rozważanie spraw aktualnych, związanych z życiem gospodarczym kraju. Koło odbyło w roku 1930 zebrañ walnych i odczytowych 9 oraz posiedzeñ Zarządu 9. Najważniejszymi sprawami poruszanymi na posiedzeniach były: decyzje w sprawach pomocy koleżeńskiej; ułatwianie kolegom wylegitymowania się z ukoñczenia studjów w instytucie w wypadkach zaginięcia dokumentów; uczczenie pamięci zmarłych kolegów przez wspomnienie Ich działalności na zebraniach koleżeńskich, przemówienia na pogrzebie, składanie kondolencji rodzinie. Na posiedzeniach wygłoszone były odczyty: kol. P. Drzewiecki mówił o opinii Devey'a w sprawie kryzysu gospodarczego w Polsce; kol. C. Klarner — o stanie finansowym Francji, o zawartej umowie z fabryką Lilpop, Rau i Loewenstein na budowę 14.000 wagonów; kol. G. Sippko — o stosunkach panujących na Górnym Śląsku; kol. Toliwiński — o kooperatywach na Żoliborzu; kol. P. Drzewiecki — o wrażeniach ze zwiedzenia Targów w Lipsku i Pradze Czeskiej; kol. C. Klarner — o traktacie polsko-niemieckim; kol. A. Pawłowski — o działalności technicznej inż. techn. Kazimierza Sosnowskiego zagranicą; dr. Olgierd Krukowski — o kręgowcach (z dziedziny medycyny mechanicznej); kol. S. Drewnowski — o poglądach Romana Dmowskiego w sprawie przyczyn załamania się życia gospodarczego na świecie. W roku sprawozdawczym Koło opracowało statut „Fundacji Stypendjalnej Koła Technologów Petersburskich“.

Wpływy Koła wyniosły zł. 2.829 gr. 80, a rozchody zł. 2.697 groszy 15.

Przewodniczącym Koła był kol. Waław Wańkiewicz, wiceprzewodniczącym kol. Jan Jeziorański, sekretarzami — kol. kol. Jerzy Bronikowski i Stanisław Dziekoński, skarbnikiem — kol. Stanisław Nehring, członkami Zarządu — kol. kol. Symforjan Drewnowski i Ryszard Kaszuba.

3. Koło b. Wychowañców Instytutu Inżynierów Komunikacji w Moskwie powstało w r. 1923, obecnie liczy członków 54. Koło odbyło 1 walne zebranie, 1 posiedzenie odczytowe i 2 posiedzenia Zarządu. Godnym zaznaczenia objawem działalności Koła było zbieranie ofiar na fundusz im. prof. Fedorowicza, zapoczątkowany przez Koło przy Kole Inżynierji Lądowej Studentów Politechniki Warszawskiej. Na dzień 1. I. 1931 fundusz ten wynosił zł. 6.459 gr. 55 i przeznaczony jest na udzielanie pożyczek studentom Inżynierji Lądowej.

Wpływy kasowe Koła wyniosły w roku 1930 zł. 165, a wydatki zł. 11 gr. 95.

Przewodniczącym Koła był kol. Juljan Staszewski, sekretarzem — kol. Adam Wyleżyński, skarbnikiem — kol. Henryk Jęzierski.

4. Koło b. Wychowañców Politechniki Kijowskiej zorganizowane zostało w r. 1922. Obecnie Koło liczy członków 180. Zadaniem Koła jest: a) rozwijanie i szerzenie wiedzy technicznej, b) wza-

jemne pomaganie moralne i materialne członków Koła, c) utrzymanie łączności zawodowej i towarzyskiej.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 6 posiedzeń odczytowych oraz 6 posiedzeń Zarządu. Na zebraniach omawiano sprawy pomocy materialnej kolegom, pozostającym bez pracy oraz dyskutowano na tematy: 1) praca w świetle ustroju faszystowskiego oraz reformy w administracji we Włoszech, 2) o wentylacji pomieszczeń zamkniętych, zamieszkałych przez ludzi, 3) materia i energia w świetle nowoczesnej teorii naukowej, 4) o mieszkaniach spirytusowych i 5) o przesądach w elektrotechnice.

Przewodniczącym Koła był kol. Antoni Romanowski, sekretarzem — kol. Grzegorz Żelechowski.

5. Koło b. Wychowawców Politechniki Warszawskiej powstało w roku 1910. Cele Koła: rozwijanie i, szerzenie wiedzy technicznej, wzajemna pomoc moralna i materialna b. wych. Pol. Warsz. oraz utrzymanie łączności zawodowej i towarzyskiej pomiędzy członkami. Ilość członków w roku sprawozdawczym wynosiła 162. Koło odbyło 1 walne zebranie, 2 posiedzenia odczytowe, 9 posiedzeń Zarządu oraz zorganizowało zjazd Koleżeński z racji 25-lecia strejku szkolnego. Najważniejszymi sprawami, poruszonymi na posiedzeniach były: sprawa kooperatywy mieszkaniowej, sprawa ożywienia działalności Koła oraz sprawa wydania książki adresowej b. wych. Politechniki Warszawskiej.

Wpływy Koła, łącznie z saldem z roku ubiegłego wyniosły zł. 2.925 gr. 25, a wydatki zł. 1.766 gr. 45.

Przewodniczącym Koła był kol. ś. p. Lucjan Orłowski, sekretarzem — kol. Wacław Gaładyk, skarbnikiem — kol. Mieczysław Kanigowski.

6. Koło b. Wychowawców Uniwersytetu w Nancy. Data powstania Koła rok 1924. Ilość członków wynosi obecnie 61. Celem Koła jest wzajemna pomoc koleżeńska, szczególnie pomoc młodszym kolegom Polakom, studującym na Uniwersytecie w Nancy. W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 2 posiedzenia odczytowe oraz 11 posiedzeń Zarządu. Na zebraniach omawiano sprawę zasiłków pieniężnych dla studentów Polaków oraz sprawę uczestniczenia finansowo w ufundowaniu pokoju dla studenta Polaka w Domu Akademickim w Nancy.

Dochody Koła wyniosły zł. 571 gr. 68, wydatki — zł. 549 gr. 78.

Przewodniczącym Koła był kol. Stefan Twardowski, sekretarzem — kol. Zygmunt Przybyłko, skarbnikiem — kol. Mieczysław Buczwiński.

7. Koło Darmsztadczyków powstało w r. 1924, mając na celu wzajemne zbliżenie, wzajemną pomoc, organizowanie odczytów, szerzenie wiedzy technicznej, działalność społeczną między b. wych. Politechniki w Darmsztacie. Ilość członków Koła 70.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 4 walne zebrania, 3 posiedzenia odczytowe i 5 posiedzeń Zarządu. Na zebraniach omawiano sprawę pomocy materialnej potrzebującym kolegom w formie pożyczek, wygłaszano odczyty i pogadanki techniczne o najnowszych zdobyczach przemysłu elektrotechnicznego oraz rozpatrywano sprawy gospodarcze i administracyjne Koła. W roku 1930 sprawa-

dzono znaczną część biblioteki z Darmsztadu w ilości 564 książek o rzadkiej wartości i umieszczono je w bibliotekach publicznych w Warszawie.

Na dzień 1. I. 1931 Koło posiadało w depozycie w P. K. O. 305 fr. szw. w 10% pożyczce kolejowej oraz na koncie P. K. O. sumę zł. 386 gr. 20.

Przewodniczącym Koła był kol. Piotr Januszewski, sekretarzem — kol. Mieczysław Kępiński, skarbnikiem — kol. Bolesław Truskolaski.

8. Koło Inżynierów Komunikacji b. Wychowawców Petersburskiego Instytutu powstało w r. 1918; obecnie liczy członków 281 (93 rzeczywistych). Celem Koła jest utrzymywanie łączności zawodowej i towarzyskiej, wzajemne pomaganie moralne i materialne, bronienie stanowiska inżyniera komunikacji w jego pracy zawodowej oraz szerzenie wiedzy technicznej. W roku 1930 Koło odbyło 1 walne zebranie oraz 12 posiedzeń Zarządu. Na posiedzeniach omawiano projekt ustawy o wykonaniu zawodu inżyniera i o izbach inżynierskich oraz projekt regulaminu Koła. W roku sprawozdawczym Koło brało udział w obchodzie 30-lecia pracy profesorskiej i 45-lecia pracy naukowej kol. prof. inż. Aleksandra Wasiutyńskiego, urządziło uroczyste zebranie dla kolegów inżynierów Estończyków i Łotyszów, przybyłych na konferencję hydrologiczną państw nadbałtyckich, oraz zorganizowało kilka „herbatek“, na których koledzy dzielili się swymi wrażeniami ze zjazdów naukowych zagranicznych.

Wpływy kasowe, łącznie z pozostałością z r. 1929, wyniosły zł. 4.177 gr. 77, wydatki zaś zł. 2.383 gr. 17.

Przewodniczącym Koła był kol. Józef Mrozowski, sekretarzem — kol. Zygmunt Gidlewski.

9. Koło Inżynierów Uniwersytetu Leodyjskiego istnieje od roku 1919, obecnie liczy członków 64. Celem Koła jest zjednoczenie inżynierów b. wych. z różnych lat Uniwersytetu w Liège dla zacieśnienia wzajemnych stosunków towarzyskich, wymiany zdań w sprawach zawodowych i wiedzy technicznej, oraz reprezentacji zewnętrznej, jako Sekcja Polska A. I. Lg. na terenie międzynarodowym. Koło odbyło 8 zebrań odczytowych oraz 10 posiedzeń Zarządu. Na posiedzeniach były poruszane następujące sprawy: informacje dotyczące wyjazdów na wystawę do Belgji, udział delegatów Koła w obradach władz A. I. Lg. w Belgji, akcja pośrednictwa pracy na terenie kraju. Na jednym z posiedzeń było wygłoszone sprawozdanie z podróży kolegów do Belgji. Poza tem były wygłoszone odczyty: kol. Unslicht — o koncesji Harrimanna, kol. Bilek — o trakcji elektrycznej w Zagłębiu Dąbrowskiem, kol. Surmacki — o szkolnictwie zawodowym w Polsce, kol. Malinowski — o budowie najnowszych samolotów. Koło zasilalo artykułami czasopismo „Revue Universelle des Mins“.

Przewodniczącym Koła był kol. Zygmunt Łada, sekretarzem — kol. Adam Sotkiewicz, skarbnikiem — kol. Antoni Miklaszewski.

10. Koło Inżynierów Wyższej Szkoły Technicznej w Moskwie egzystuje od r. 1919. Obecnie liczy członków 56. Celem Koła jest zjednoczenie kolegów, którzy ukończyli Wyższą Szkołę Techniczną

się na poziomie wiedzy współczesnej drogą urządzania pogadanek i odczytów oraz okazywanie sobie wzajemnej pomocy w postaci rad fachowych i wskazówek lub przez ułatwienie w otrzymaniu pracy. W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 walne zebranie, 9 odczytów i 4 posiedzenia Zarządu. Na posiedzeniach odczytowych wygłoszone były referaty: inż. Szymanderski — o postępkach w odlewnictwie, kpt. Orliński i Zielecki — o współczesnym lotnictwie, inż. Szymański — o warunkach i właściwościach życia w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Przewodniczącym Koła był kol. Michał Poczobut - Odlanicki, sekretarzem i skarbnikiem — kol. Jerzy Ciechanowski.

11. Koło Sportowe zostało zorganizowane w r. 1927 w celu szerzenia wśród członków i ich rodzin zamiłowania do sportów. Ilość członków — 75. Koło odbyło 7 zebrań dczytowych, 2 posiedzenia Zarządu i 6 posiedzeń Prezydium. Na posiedzeniach omawiano: budowę letniego klubu i przystani wioślarskiej nad Wisłą, budowę szatni na kortach tenisowych w parku im. Paderewskiego oraz ożywienie działalności sekcji: gimnastycznej, szermierczej, sportów zimowych, tenisowej, myśliwskiej, śpiewaczej, odczytowej i wycieczkowej.

Ogólny wpływ Koła, łącznie z saldem z roku ubiegłego wyniósł zł. 4.868 gr. 22, wydatki — zł. 4.306 gr. 17.

Przewodniczącym Koła był kol. Józef Wadzyński, sekretarzem — kol. Bronisław Nowakowski i skarbnikiem — kol. Kazimierz Chwalibóg (zastępca — kol. Zdzisław Pogonowski).

12. Koło Wawelberczyków istnieje od r. 1912, licząc obecnie 70 członków. Zadaniem Koła jest zespolenie kolegów pod względem towarzyskim i fachowym, pomoc koleżeńska w poszukiwaniu pracy, urządzanie odczytów oraz zabaw towarzyskich. W roku sprawozdawczym odbyły się 2 walne zebrania, 7 zebrań odczytowych i 12 posiedzeń Zarządu. Na zebraniach omawiano sprawę izb inżynierskich, obchód 25-lecia walki o szkołę polską i uczczenie pamięci ś. p. prof. Zygmunta Straszewicza.

W roku sprawozdawczym Koło zwróciło się do Zarządu Stowarzyszenia o współdziałanie w celu uzyskania satysfakcji ze strony Redakcji „Przeglądu Technicznego“ z tytułu umieszczenie w dodatku do tego pisma „Nowiny Techniczne“ w dniu 4. XII. 1929 r. zdania „niezdrowe dążenie Wawelberczyków do zdobycia niezasadnionego wyższego tytułu zawodowego“. Zarząd S-nia w liście swym z dnia 14. III. 1930 r. nr. 324/30 oświadczył, „że pogląd ten nie jest słuszny, gdyż oddawna wychowawcy Szkoły Wawelberga i Rotwanda w pracy zawodowej dorównywali absolwentom szkół politechnicznych, przeto dążenia ich do uzyskania wyższego tytułu były w zupełności usprawiedliwione“. Koło uznało, że powyższa opinia Zarządu Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie daje mu pełną satysfakcję.

Saldo kasowe Koła wykazuje na dzień 1. I. 1931 r. zł. 1721.

Przewodniczącym Koła był kol. Mieczysław Kłossowski, sekretarzem — kol. Walerjan Wiśniewski, skarbnikiem — kol. Aleksander Pirowski.

13. Koło Zebrań Towarzyskich powstało w r. 1923 i ma na celu organizowanie zebrań towarzyskich dla członków Koła, członków

w Moskwie, celem utrzymania między sobą łączności, utrzymania Stowarzyszenia wogóle i ich rodzin oraz dla wprowadzonych gości. Na dzień 31 grudnia 1930 r. Koło liczyło 105 członków S-nia a wraz z rodzinami (79 osób) 184 osoby. Do Koła należą przedstawiciele prawie wszystkich Kół koleżeńskich, istniejących przy S-niu. W roku sprawozdawczym Koło odbyło 1 Walne Zebranie. Posiedzenia Zarządu odbywały się w miarę potrzeby, na których omawiane były sprawy, związane z pracami organizacyjnymi urządzanych zebrań towarzyskich, organizowanie wycieczek, majówek, balu „Inżynierskiego“ i zabaw dla dzieci członków S-nia. W związku z nowym statutem S-nia, Koło zajmowało się zmianą dotychczasowego regulaminu Koła i opracowaniem wewnętrznego regulaminu. W roku sprawozdawczym zmarło 2-ch członków Koła: ś. p. Zdzisław Frelich i Lucjan Orłowski. W ciągu roku wypisało się z Koła 2-ch członków, wstąpiło 13 osób (7 członków S-nia i 6 osób — rodzin). W roku sprawozdawczym Koło zorganizowało 4 wieczornice taneczne, 37 śródownych składkowych zebrań koleżeńskich, jedną wycieczkę do „Podkowy Leśnej“, jedną zabawę dziecięcą dla dzieci członków S-nia i wprowadzonych gości w dn. 5. I. 30 r., „Bał Inżynierski“ w dn. 1. II. 30 r. i Wieczór Sylwestrowy. Koło okazywało czynną pomoc w organizowaniu imprez towarzyskich, urządzanych przez inne koła koleżeńskie jak Koło Sportowe, Koło Inżynierów Dróg i Mostów i innych.

Wpływy z wejściowych biletów na wieczornice taneczne, na składkowe herbatki śródowne, ze składek rocznych członków, wpisowego od nowowstępujących członków i ich rodzin i różne nieprzewidziane wpływy Koła (za wynajem serwisu), przekazana nadwyżka wpływów nad wydatkami z Wieczoru Sylwestrowego — wyniosły ogółem zł. 14.635 gr. 24 wraz z pozostałością z r. 1929. Wydatki zaś organizacyjne urządzanych zabaw, administracyjne, na odnowienie i zakup nowego inwentarza (meble i serwis) oraz ofiary — wyniosły zł. 12.626 gr. 16. Saldo na 1. I. 1931 r. zł. 2.009 gr. 08.

Przewodniczącym Koła był kol. Artur Machlejd, zastępcą — kol. kol. Zygmunt Łada i Celestyn Steckiewicz, sekretarzem — kol. Jan Siwiński, skarbnikiem — kol. Michał Zembrzusi. W skład Komisji Rewizyjnej wchodził kol. kol. Tytus Świeściakowski, Ignacy Suchodolski i Stanisław Płużański. Przy Zarządzie Koła istniał t. zw. Komitet Pań, jako komisja organizacyjna wszystkich zebrań towarzyskich, w skład którego wchodziły Panie: Ładzina, Wendrowska, Steckiewiczowa, Rathowa, Ślewińska, Siwińska, Gosiewska, Douglassowa, Sznerrowa, Czempińska, Szelałowska i Karśnicka.

14. Stowarzyszenie Filistrów Weleccji istnieje przy S-niu od r. 1907, jako Koło byłych wychowanków Politechniki w Rydze. Ilość członków — 47. Zadaniem Koła jest utrzymanie łączności koleżeńskiej i towarzyskiej oraz pielegnowanie zasad i ideałów jakie łączyły członków Koła podczas studjów na politechnice w jednej Korporacji Studenckiej Weleccji. W tym celu Koło odbywa perjodyczne zebrań członków Koła i zebrań towarzyskie z udziałem swych rodzin i zaproszonych młodszych kolegów, nie będących dotychczas członkami S-nia Techników.

Przewodniczącym był p. K. Kiersnowski, sekretarzem — p. J. Krzyżkiewicz.

15. Związek Filistrów Arkonji istnieje przy S-niu, jako Koło, od r. 1920. Cele Związku: pomoc materialna i moralna oraz pomoc stypendjalna czynnym członkom korporacji Arkonja. Ilość członków 391. Związek odbył w roku 1930 dwa walne zebrania, 1 zebranie odczytowe i 17 posiedzeń Zarządu. Na zebraniach omawiano sprawy gospodarcze, stypendjalne i Kasy Pomocy, sprawy ideowe Arkonji oraz sprawy czynnej Arkonji. W roku sprawozdawczym udzielono stypendjów na sumę ca. 5.000 zł.

Przewodniczącym Związku był kol. Władysław Malinowski, sekretarzem — kol. Władysław Kozłowski, skarbnikiem — kol. Zdzisław Krzemiński.

16. Związek Filistrów Gdańskiej Korporacji Z. A. G. „Wisła“ istnieje od r. 1925 i ma na celu opiekę moralną i nadawanie kierunku ideowego oraz pomoc materialną Gdańskiej Akademickiej Korporacji „Wisła“. Związek liczy 173 członków. W roku 1930 odbyło się 1 walne zebranie, 6 — odczytowych oraz 10 posiedzeń Zarządu. Na posiedzeniach rozpatrywano sprawy zawodowe i korporacyjne. W roku sprawozdawczym posłano Korporacji 5.000 zł. oraz udzielono pożyczek na sumę zł. 6.850.

Przewodniczącym Związku był kol. Wacław Manduk, sekretarzem — kol. Janusz Wyganowski i skarbnikiem — kol. Henryk Rukóżyo.

17. Związek Polsko - Francuski Inżynierów powstał w r. 1924. Celem Związku jest zbliżenie inżynierów francuskich i polskich na gruncie fachowo - reprezentacyjnym i towarzyskim. Związek posiada 100 członków. W roku ubiegłym odbyło się 1 walne zebranie, 1 zebranie odczytowe i 3 posiedzenia Zarządu. Na zebraniu odczytowem kol. prof. A. Wasiutyński i kol. Jezierski mówili o międzynarodowym kongresie kolejowym w Madrycie w maju 1930 r.

Dochody Koła wyniosły zł. 755 gr. 02, rozchody — zł. 324 gr. 50. Przewodniczącym Związku był kol. Julian Eberhardt, sekretarzem kol. Henryk Jezierski, skarbnikiem — kol. Antoni Sobociński.

wodu wielkich obciążeń słupów, podtrzymujących 11 kondygnacji gmachu, konstrukcja ich przedstawiała dużo ciekawych szczegółów, tembardziej, że zastosowanie spawania dawało konstruktorowi (prof. St. Bryła) pole do rozwiązań niezwykłych, dotąd nigdzie niestosowanych. Wszystkie typy słupów zostały zilustrowane na przezroczach i omówione szczegółowo.

Również bardzo interesująco wypadł opis konstrukcji żelaznej dachu szklanego nad halą operacyjną o wymiarach 16 x 25m. Konstrukcja ta, liczona na obciążenie 150 kg/m², składająca się z 6 wiązarów wagi zaledwie 600 kg. wykonanych bardzo efektownie z teowników i rurek, została zaprojektowana przez p. inż. Szczokowskiego z P. K. O.; zastosowano w niej specjalne blachy węzłowe według patentu prof. Bryły.

W czasie swego odczytu, prelegent miał okazję zilustrować na przykładach liczne korzyści oraz ułatwienia, jakie daje zastosowanie na montażu aparatu do spawania i palnika do cięcia. Dołączanie dodatkowych konstrukcji w dowolnem miejscu szkieletu, późniejsze wzmacnianie konstrukcji i wykonywanie rozmaitych robót, jak daszki, schody, balustrady i t. p. jest nadzwyczaj proste, gdyż odpada wykonywanie rysunków, znaczenie i wiercenie otworów i tym podobne czynności które towarzyszą nitowanym konstrukcjom i powodują zwłokę. Dzięki temu można było wprowadzić tempo iście amerykańskie w budowie: jedno piętro na tydzień.

Jako osobiście prowadzący roboty z ramienia firmy „Perun“, prelegent mógł również podzielić się ze słuchaczami trudnościami jakie towarzyszą wykonywaniu tego rodzaju konstrukcji (np. odkształcenia termiczne) opisując przytem przyrządy stosowane w wytwórni i na budowie, i wspominając o sposobach mających na celu zapobieganie tym trudnościom.

Po odczycie odbyła się ciekawa dyskusja, w której szereg mówców przytaczał z własnej praktyki przykłady świadczące o wybitnych zaletach spawania.

Z posiedzenia Komisji Nauczania Koła Odlewników przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie dn. 20. XI. 1930 r.

PROTOKÓŁ Nr. 11.

Obecni pp. inż. St. Ambrożewicz, inż. L. Chrzczonowicz, dyr. K. Gierdziejewski, St. Kowalski, inż. Z. Lenartowicz i Wagner.

Porządek obrad:

1. Przyjęcie protokołu Nr. 10, 2. Sprawozdanie o przygotowaniu serii prelekcji, 3. Zreferowanie stanu szkolnictwa zawodowego rzemieślniczego odlewniczego, 4. Referat p. Wagnera ewent. p. Tymienieckiego.

Po przyjęciu protokołu Nr. 10 poprzedniego posiedzenia p. K. Gierdziejewski zreferował sprawę serii prelekcji r. b. Jest zdania, iż projektowany cykl odczytów z dziedziny racjonalizacji w odlewni należałoby podzielić pomiędzy szereg prelegentów, inżynierów oraz majstrów tak, aby wszystkie one tworzyły pewną całość, co uzyskało poparcie ogółu członków Komisji. P. K. Gierdziejewski wyraża zgodę na prośbę zorganizowania cyklu odczytów.

W kwestji szkolnictwa zawodowego p. Chrzczonowicz stawia wniosek wniesienia do protokołu wniosku p. K. Gierdziejewskiego, przyjętego na Konferencji w sprawie szkolnictwa technicznego, w Katowicach w 1928 r.

Wniosek:

1. konieczność należytego i planowego szkolenia odlewników; dla prawidłowej organizacji nauczania winna być przez Departament Szkolnictwa Zawodowego Ministerstwa W. R. i O. P. powołana specjalna komisja, któraby w ścisłym kontakcie z Radą Kształcenia Technicznego zajęła się przede wszystkim opracowaniem programu nauczania formierzy, oraz majstrów i techników odlewniczych.

2. iż wydział odlewniczy szkoły rzemieślniczej im. **J. Kilińskiego** w Pabjanicach należy uważać za punkt wyjścia przy organizacji nauczania formierzy w Polsce; aby postawić placówkę tę na należytych poziomach, Departament Szkolnictwa Zawodowego Ministerstwa W. R. i O. P. winien jej zapewnić dopływ środków na inwestycje, oraz odpowiedniego kapitału obrotowego.

3. iż sprawa zorganizowania nauczania majstrów i techników odlewniczych przy jednej z średnich szkół technicznych, np. w Dąbrowie Górniczej jest na czasie; plan budowy odlewni szkolnej winien być poddany wyczerpującej dyskusji przez Koła fachowe przy współudziale przedstawicieli Rady Kształcenia Technicznego.

4. iż sprawa popierania piśmiennictwa technicznego z dziedziny odlewnictwa jest bardzo ważną i wzywa Departament Szkolnictwa Zawodowego Ministerstwa W. R. i O. P. do okazywania pomocy moralnej i materialnej przy wydawaniu podręczników i innych dzieł naukowych z dziedziny odlewnictwa.

Wniosek przyjęto:

Następnie p. K. Gierdziejewski charakteryzuje dwa typy szkoły rzemieślniczo-zawodowej a) utrzymywanej przez fabrykę, b) utrzymywanej przez państwo, względnie instytucje pokrewne.

W dalszym ciągu rozwinęła się dyskusja nad typem ucznia ze szkoły rzemieślniczej oraz ucznia z praktyką warsztatową. Dotychczasowe obserwacje wykazują daleko lepsze wyszkolenie uczniów ze szkół rzemieślniczych.

P. K. Gierdziejewski zwraca uwagę na konkurencyjną stronę odlewni szkolnych i płynące z tego możliwości wypaczenia założeń pedagogicznych.

W dyskusji jaka się wywiązała nad tą sprawą p. St. Ambrożewicz wskazuje, że zaradzić temu możnaby było w następujący sposób: szereg odlewni przydziela pewną kwotę swoich robót odlewni szkolnej, które następnie wracają do właściwych odlewni. W ten sposób obawa konkurencji odpada.

W zakończeniu dyskusji nad typem szkoły rzemieślniczej p. K. Gierdziejewski stawia wniosek, aby prosić p. Chrzczonowicza o zajęcie się opracowaniem schematu programów szkoły i zreferowania tego na następnym zebraniu.

Wniosek przyjęto ze zgodą p. Chrzczonowicza.

Zebranie zakończył referat p. Wagnera, który przedstawił zebrany organizację szkoły im. J. Kilińskiego w Pabjanicach.

KOMITET BIBLIOTECZNY STOW. TECHNIKÓW POLSKICH W WARSZAWIE

podaje do wiadomości i użytku członków

SPIS KSIĄŻEK

017.1 (Stow. Tech.)

nabytych i ofiarowanych Bibliotece Stow. od dnia 1. I. 1931 roku.

- Nr. inw. 8679 660(03)+03
ULLMANN FRITZ Dr. Prof.
Enzyklopädie der technischen Chemie.
2-te Auflage. Band VI. Berlin-Wien
1930 (IV+844).
- Nr. inw. 8680 621.315
BINDER LUDWIK Dr. Ing.
Die Wanderwellenvorgänge auf experi-
menteller Grundlage. Berlin 1928. (VII
+200).
- Nr. inw. 8681 I-II-III. 03+620(03)+
690(03)+660(03)
TOLHAUSEN ALEXANDRE M. et M.
LOUIS TOLHAUSEN.
Dictionnaire technologique dans les lan-
gues française, allemande et anglaise.
9-ème et 10-ème édition, Partie I-II-III.
Leipzig 1927-1929 (XII+809+197)+
(X+837+189)+(XII+943+77)
- Nr. inw. 8682 03+600(03)+650(03)
HELLBUSCH ERWIN Dipl. Ing.
Deutsch-englisch-französisch-spanisches
Fachwörterbuch für den Chemikalien-
handel und die anschliessenden Gebiete.
Teil (I-II III-IV-V). Berlin 1921 (IV+87
100+96.101+19).
- Nr. inw. 8683 690.5+624.05+623.6+
+355.7
RAKOWIECKI II-gi Podporucznik.
Zasady techniczne do układania koszto-
rysów na wszelkie roboty wykonywują-
ce się przy fortecach, budowlanych cy-
wilnych i hydrotechnicznych. (Z 2-go
wydania z r. 1839 rosyjskiego przekład)
Warszawa 1842. (XIII+413+6 tabl.)
- Nr. inw. 8684 337+382
PECHE CZESŁAW.
Taryfa cel.a. Wydanie IV. poprawione
i uzupełnione. Nakład tygodnika „Pol-
ska Gospodarcza”. Warszawa 1930 (XI
+224+81).
- Nr. inw. 8685 540(03)+03+660(03)
MAYER A. W.
Chemisches Fachwörterbuch für Wissen-
schaft, Technik, Industrie und Handel.
Band I. Deutsch-englisch-französisch.
Leipzig 1929 (825).
- Nr. inw. 8686 03+540(03)+530(03)+
+620(03)
Cesko-francauzsky slovník chemii, fy-
siku a vedy přibuzné. Praha 1924 (XX+
533+1 tabl.).
- Nr. inw. 8687 624.05+621.791+690.5
BONDY OTTO Dipl. Ing.
Stahlbau. (Ausgewählte Schweisskon-
struktionen, Band I). Berlin 1930 (16+
100 Blatt).
- Nr. inw. 8688 03+620(03)
OFFINGER H.
Technologische Taschenwörterbuch in
3 Sprachen I Abt. I Band. 9-te Auflage.
Deutsch-englisch-spanisch. Stuttgart
1926 (VIII+323).
- Nr. inw. 8689 016+621.3
DOCUMENTATION.
Documentation de la Revue Générale
de l'Electricité. Tome XXVIII Année
14/1930 II semestre. Nr. 1 — 26. Paris
1930 II (228 D).
- Nr. inw. 8690 621.311+338.4+338.6
ZWIĄZEK ELEKTROWNI POLSKICH.
Gospodarka elektryczna w Polsce pod
red. inż. M. Kuźmińskiego. Warszawa
1930 (1176+XXXVIII+tablice statysty-
czne).
- Nr. inw. 8691 621.313.2
KOPCZYNSKI W.
Uzwojenia wirników oraz reparacja ma-
szyn prądu stałego. Łódź 1930. 1(28)
- Nr. inw. 8692 629.113+656.13
MIEDZYBŁOCKI JAN Dr.
Zdolność konkurencyjna samochodu cięż-
arowego w stosunku do kolei żelaznej.
Zurych 1930 (128).
- Nr. inw. 8693 624.04+693.5
CHYROSZ WACŁAW.
Statycznie obliczone dźwigiary stropo-
we i stropy ceglano-betonowe (Kleina)
dla różnych rozpiętości i obciążeń.
Warszawa 1930 (24).
- Nr. inw. 8694 658.5+621.74+338.58
GIERDZIEJEWSKI KAZIMIERZ.
Kalkulacja w odlewniach. (Odbitka z
mies. „Hutnik”. Zeszyt 10/11 — 1930)
Warszawa 1930 (15).
- Nr. inw. 8695 380+656+625+629
CLEINOW GEORG.
Roter Imperialismus. Eine Studie über
die Verkehrsprobleme der Sowjetunion.
Berlin 1931 (XII+224).
- Nr. inw. 8696 539.3+539.4
TIMOSHENKO S. Prof.
Vibration problems in Engineering. Lon-
don 1928 (VI+351).

Nr. inw. 8697 540+530+570+660
TABLES ANNUELLES de constantes
et données numériques de chimie, de
physique, de biologie et de technologie.
Volume VII Partie 2-ème. Années 1925-
1926. Paris 1930 (XV+947-1896).

Nr. inw. 8698 540+530+570+660
TABLES ANNUELLES de constantes
et données numériques de chimie, de
physique, de biologie et technologie.
Tables de matières des volumes I à V.
Années 1910-1922. Paris 1930 (LXIII+
382).

Nr. inw. 8699 347.454+331+351.83+
BLOCH JOZEF adw. +613.6
Kodeks pracy. Ustawy i rozporządze-
nia o umowie o pracę robotników, pra-
cowników umysłowych, o czasie pracy,
o urlopach, o higienie pracy i choro-
bach zawodowych, o inspekcji pracy,
o sądach pracy i t. d. Wydanie 2-gie.
Warszawa 1930 (XVI+603).

Nr. inw. 8700 621.17+662.6+621.101+
SCHNEIDER LUDWIG. +621.4
Die Abwärmeverwertung in Kraftma-
schinenbetrieb mit besonderer Berück-
sichtigung der Zwischen- und Dampfver-
wertung zu Heizzwecken. IV-te Auflage
Berlin 1923 (VIII+272).

Nr. inw. 8701 — I-II 676
MULLER FRIEDRICH Dr. Ing. Prof.
Lehr- und Handbuch über die Papierfa-
brikation und deren Maschinen. Band
III — IV. Ausgabe I. Darmstadt 1930
(VIII+515) + (22 Tafeln).

Nr. inw. 8072 620 (03)+03
LUEGER.
Luegers Lexikon der gesamten Technik
und ihrer Hilfswissenschaften. 3-te Auf-
lage in 6 Bänden. Registerband. Berlin-
Leipzig 1931 (511).

Nr. inw. 8703 66+540
PFANHAUSER J. inż. i Z. PHILIPP
mag. farm.
Chemikalja techniczne w przemyśle i ha-
dlu. Warszawa 1931 (249).

Nr. inw. 8704 158.1+658.311+617.7
MACEWICZ PIOTR.
O niektórych metodach badania tak
zwanej miary wzrokowej. Poznań 1930
(47).

Nr. inw. 8705 658.311+158.1+616
PRACE INSTYTUTU PSYCHOTE-
CHNICZNEGO.
Zestawienie braków fizycznych i stanów
patologicznych w zakresie zawodownas-
twa. W opracowaniu Komisji pod red.
prof. K. Stołyhwy. Warszawa 1929 (68).

Nr. inw. 8706 650.1+658.01+658.1
GARRETT GARET.
Amerykańska księga cudu. (Tłumaczenie
z ang. wydane staraniem i pod redakcją
Instytutu Naukowej Organizacji Pracy).
Warszawa 1931 (207).

Nr. i. w. 8707 158.1+371+600 (07
PRACE INSTYTUTU PSYCHOTE-
CHNICZNEGO.
Młodzież szkół zawodowych w świetle
badań psychotechnicznych. Warszawa
1929 (170).

Nr. inw. 8708 536.46+662.6
GUMZ WILHELM Dipl. Ing.
Feuerungstechnisches Rechnen. Leipzig
1931 (133).

Nr. inw. 8709 621.771+621.94
SELLING WALTER Dr. Ing.
Handbuch der Ziehtechnik, Planung und
Ausführung, Werkstoffe, Werkzeuge und
Maschinen. Berlin 1931 (XII+360).

Nr. inw. 8710 658.5
KIENZLE O. Dr. Ing.
Kontrollen der Betriebswirtschaft. Ber-
lin 1931 (VII+379).

Nr. inw. 8711 693.55+691.3+624.05
NECHAY JERZY inż.
Żelbet. Wiadomości podstawowe. (Od-
bitka z „Informatora-Kalendarza Budo-
wlanego“ na r. 1931). Warszawa 1931 (96).

Nr. inw. 8712 693.5+691.3+666.9
NECHAY JERZY inż.
Beton, jego tworzenie i własności. Prak-
tyczne wiadomości do użytku w szkole
i na budowie. (Wydawnictwo Zw. Polsk.
Fabryk Portland-Cementu). Lwów —
Warszawa 1931 (XIV+246+39).

Nr. inw. 8713 676+338.58+657.47+
+658.7
BAUDISCH JOSEF Direktor.
Papierkalkulationen. Eine Anleitung zu
einer zeitgemässen Selbstkostenberech-
nung in der Papierzeugung. Wien
1916 (22).

Nr. inw. 8714 658.2+338.4
ZALESKI-SARYUSZ WOJCIECH.
Dzieje przemysłu w byłej Galicji 1804-
1929 rok, ze szczególnem uwzględnie-
niem historii rozwoju S. A. L. Ziele-
niewski i Fitzner - Gamper, z przedmo-
wą prof. dra Franciszka Bujaka. Kra-
ków 1930 (XI+338).

POSADY WAKUJĄCE:

- 42—1-sze Okręgowe Szefostwo Budownictwa (Warszawa, ul. Przejazd 15) poszukuje INŻYNIERA, specjalistę urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych. Reflektanci powinni odpowiadać następującym warunkom: wiek do lat 40-tu, wykształcenie: ukończony wyższy zakład naukowy, praktyka kilkuletnia w dużych przedsiębiorstwach w charakterze projektanta i kierownika montażów, pożądana znajomość urządzeń centralnego ogrzewania. Reflektanci winni zgłaszać się w godzinach urzędowych pomiędzy godz. 11-13 (za wyjątkiem środy i soboty).
- 44—1-sze Okręgowe Szefostwo Budownictwa (Warszawa, ul. Przejazd 15) dysponuje stanowiskiem INŻYNIERA-ELEKTRYKA. Warunki: wiek do lat 40-tu, ukończony wydział elektryczny, wzgl. elektromechaniczny, wyższego zakładu naukowego, praktyka kilkuletnia w dużych przedsiębiorstwach elektrycznych w charakterze projektanta i kierownika większych montażów oświetlenia i urządzeń przenoszenia siły.

POSZUKUJĄ PRACY:

- 35—INŻYNIER-MECHANIK ze znajomością języka niemieckiego (w słowie i piśmie) z długoletnią praktyką na kierowniczych stanowiskach biurowych i warsztatowych, z kilkuletnią praktyką kupiecką, z dokładną znajomością nowoczesnej organizacji pracy warsztatowej zmieni stanowisko. Łaskawe zgłoszenia proszę nasyłać do Redakcji „pod nr. 35“.
- 37—TECHNIK DROGOWY z długoletnią praktyką budowy dróg i mostów, wykwalifikowany w dziale architektonicznym, od 10 lat zajęty jako technik p. o. referenta technicznego VIII st. służb w Oddziale Drogowym Dyrekcji Robót Publicznych w Kielcach, przyjmie posadę technika drogowego lub architektoniczno-budowlanego, najchętniej samoistną w mniejszym Magistracie lub w Sejmiku, ewent. w prywatnym przedsiębiorstwie budowy dróg i mostów bez praw do emerytury. Łaskawe oferty proszę kierować do Administracji „Wiadomości“ pod nr. 37.

03

KOMITET WYDAWNICZY DZIEŁ Ś. P. PROF. HENRYKA CZEZCZOTTA.

W y s z ł y d r u k i e m

Dziela Prof. HENRYKA CZEZCZOTTA p. t.:

PRZERÓBKA MECHANICZNA UŻYTECZNYCH CIAŁ KOPALNYCH
(całość obejmie sześć tomów)

tom I: SORTOWANIE i ROZLUZOWANIE
z portretem autora

str. 229, rys. 223. Cena 20 zł., w oprawie (płótno) zł. 24.

URZĄDZENIE NAJPROSTSZYCH SORTOWNI
str. 148, rys. 122. Cena 8.

Skład główny tych wydawnictw: Kasa im. Mianowskiego,
Nowy Świat 72, Pałac Staszica, Warszawa.

Tamże do nabycia:
TEORJA PRĄDÓW PRZEKĄTNYCH
str. 176, rys. 81. Cena zł. 17.

- Nr. 1. Wystawę Kolonialną w Paryżu, od 2-10 lipca r. b.
Cena 680 zł. w 2-giej klasie.
- Nr. 2. Ta sama z wycieczką na Riwierze Francuskiej,
i powrotem przez Medjolan, Genuę, Wenecję i Wiedeń
od 2-29 lipca r. b. Cena 1800 zł. w 2-giej klasie.
- Nr. 3. Do Jugosławji (wycieczkowa) od 1-22 września r. b.
Cena 1100 zł. w 2-jej klasie.

o r g a n i z u j e

Sekcja Turystyczna Koła Sportowego

p r z y

Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie

Techniczne Kierownictwo:

Polskie Biuro Podróży „FRANCOPOL” — Trębacka 9.

Zapisy na Nr. 1 i 2 do dn. 15 czerwca. Nr. 3 do dn. 15 sier-
pnia r. b. przyjmuje Kanc. Stow. Techników, Czackiego 3/5

Na żądanie przesyła się prospekty z warunkami uczestnictwa.

KATALOG

02

KSIAŻEK, CZASOPISM
I ODDZIELNYCH
BROSZUR z DZIEDZINY

„POLSKIEJ TECHNIKI”

WYDANYCH OD ROKU 1918 DO 31 GRUDNIA 1928

UKAZAŁ SIĘ
Z DRUKU NAKŁADEM
Z W I A Z K U
POLSKICH ZRZESZ.
TECHNICZNYCH